

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Відділення літератури, мови та мистецтвознавства
Інститут української мови НАН України

**ПОВІДОМЛЕННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ОНОМАСТИЧНОЇ
КОМІСІЇ**

Нова серія

Випуск 3 (18)

Редакційна колегія:

[В.В. Німчук] (відповідальний редактор),
О.П. Карпенко, В.В. Лучик, В.П. Шульгач,
С.О. Вербич (секретар).

Матеріали чергового випуску «Повідомлень Української ономастичної комісії» інформують про назвознавчі дослідження в регіонах України, нові ономастичні праці, що з'явилися друком після 2001 р., дисертації з ономастики, захищені впродовж 2001–2017 рр., хроніку ономастичних подій. У номері традиційно відзначено ~~також~~ ювілеї відомих українських ономастів (В.В. Лучик), ушановано пам'ять її визначних представників (Д.Г. Бучко, Є.С. Отін, Р.І. Осташ, П.П. Чучка), опубліковано назвознавчі матеріали з низки населених пунктів Львівщини, зібрані експедиційним шляхом.

Рецензенти:

М.М. Габора, кандидат філологічних наук, член Української ономастичної комісії, голова Івано-Франківського обкому профспілки працівників освіти й науки України;

О.І. Михальчук, кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького Львівського національного університету імені Івана Франка.

~~Затверджено~~ до друку ~~вченою радою~~ Інституту української мови НАН України (протокол №4 від 17 квітня 2018 р)

Видання побачило світ завдяки благодійній підтримці
Івана Чуперки ~~????~~

© Інститут української мови НАН України, 2018;
© Українська ономастична комісія, 2018;
© Автори публікацій, 2018

ISBN

ЗМІСТ

ОНОМАСТИКА В РЕГІОНАХ

Павликівська Н.М. Ономастична робота на кафедрі української мови Вінницького ~~держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського~~ 5

ХРОНІКА ОНОМАСТИЧНИХ ПОДІЙ

Вербич С.О. XVI Всеукраїнська ономастична конференція «Українська ономастика: минуле, сучасне, перспективи» .....

Войцева О.А. IV Всеукраїнські наукові читання, присвячені пам'яті доктора філологічних наук, професора, академіка АН ВШ України, члена-кореспондента НАН України Ю.О. Карпенка .....

НОВІ ВИДАННЯ З ОНОМАСТИКИ

Вербич С.О. Українська ономастика в наукових і навчальних виданнях (2001–2017 рр.) .....

ДИСЕРТАЦІЇ З ОНОМАСТИКИ

Вербич С.О. Дисертації з ономастики, захищені впродовж 2001–2017 рр. ....

~~ДИСЕРТАЦІЇ З ОНОМАСТИКИ~~

~~*Вербич С.О.* Дисертаційні теми з ономастики, затверджені на засіданні наукової ради «Українська мова» протягом 2012–2014 рр. .... 63~~

ЮВІЛЕЇ

Ковтюх С.Л. 3 нагоди ювілею В.В. Лучика .....

IN MEMORIAM

Вербич С.О. Отін Євген Степанович (13.04.1932–14.01.2015) .....

Колесник Н.С., Редьква Я.П. Бучко Дмитро Григорович
(08.11.1937–11.02.2014) .....

Кравченко Л.О. Осташ Роман Іванович
(07.08.1947 – 12.09.2015) .....

Пахомова С.М. Павло Павлович Чучка
(28.02.1928 – 10.12.2016) .....

ОНОМАСТИЧНІ МАТЕРІАЛИ: Антропонімія

Шумей І.А. Прізвища жителів села Волосянка
Сколівського району Львівської області .....

Шумей І.А. Прізвища жителів хутора Хащованя
Сколівського р-ну Львівської області .....

Гірняк С.П. Прізвища жителів села Ріпчиці
Дрогобицького р-ну Львівської області .....

Гірняк С.П. Прізвища жителів села Слохині
Старосамбірського району Львівської області .....

Гірняк С.П. Прізвища жителів села Торчиновичі
Старосамбірського р-ну Львівської області .....

ОНОМАСТИКА В РЕГІОНАХ

Н.М. Павликівська (Вінниця)

ОНОМАСТИЧНА РОБОТА НА КАФЕДРІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ВІННИЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

Регіональні дослідження з ономастики – один із пріоритетних напрямів роботи кафедри української мови Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. У розрізі науково-дослідної теми «Лексика Поділля» третій рік поспіль організуємо регіональну студентську наукову конференцію «Подільська регіональна лексикологія: стан та перспективи», одна із секцій якої має назву «Онімний ландшафт Поділля». У роботі наукового форуму беруть участь студенти-філологи з багатьох вищих навчальних закладів України, зокрема Уманського державного університету імені Павла Тичини, Хмельницького національного університету, Житомирського державного університету імені Івана Франка та Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, презентуючи дослідження з ономастики та діалектології. Матеріали конференції опубліковано у збірнику наукових статей студентів Інституту філології й журналістики ВДПУ імені Михайла Коцюбинського «Філологічні студії».

Кафедра української мови традиційно проводить науково-методичні заходи різних рівнів, серед яких звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, здобувачів і студентів за результатами науково-дослідної роботи. На одній із секцій «Ономастика: стан і перспективи розвитку» майбутні науковці, зокрема студентська молодь, виголошують змістовні доповіді, ставлять цікаві питання, демонструючи плоди своєї копіткої праці у власних дослідженнях. На кафедрі виконують також дипломні та курсові роботи з регіональної ономастики, як-от: «Урбанонімія міста Вінниці: лексико-семантичний та словотвірний аналіз», «Мотиваційна структура прізвищ мешканців міста Гнівань Тиврівського району

Вінницької області», «Словотвірна структура ойконімів Гайсинського району Вінницької області», «Семантико-мотиваційна структура гідронімів басейну річки Південний Буг» та ін., працюють над дисертаціями з ономастики на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, наприклад: «Неофіційний антропонімікон мешканців Вінницької області (прізвиська: особливості номінації)», «Ергонімія Вінниччини (90-ті роки ХХ ст. – поч. ХХІ ст.)». Варто звернути увагу й на спеціалізований курс «Актуальні питання ономастики», після опанування якого студенти-магістранти за матеріалами самостійної роботи щороку готують науково-практичну конференцію «Таїна імені твого». Крім цього, студенти Інституту філології й журналістики ВДПУ імені Михайла Коцюбинського на основі зібраних матеріалів укладають ономастичну картотеку. На сьогодні обстежено більшу частину районів Вінницької області. На кафедрі української мови підготовано «Словник мікрогідронімів Вінниччини» (Упоряд. Н.М. Павликівська; матеріали (близько 4000 *нав*) зібрано під час експедицій та способом анкетування), об'єктом дослідження в якому стали назви озер, боліт, ставків, колодязів (криниць, копанок, ковбань), торфовищ, долин. Переважна більшість мікрогідронімів – власне українські утворення, основу яких становлять як *рі*номанітні апелятиви, так і власні назви. Однак серед них трапляються окремі лексеми, запозичені з інших мов, зокрема молдавської (*Од́ая, Валі́глот, Валяма́нта*), латинської, через польську (*Ф́оса*), тюркських (*Са́га*).

Опубліковано монографію «Мікрогідронімія Вінниччини: від емпірики до узагальнень» (Вінниця: ПП Балюк І.Б., 2014. – 290 с., автор – Н.М. Павликівська), у якій запропоновано комплексний лінгвістичний аналіз назв непротічних водоймищ у лексико-семантичному та словотвірному аспектах. Окремо розглянуто місцеві географічні терміни, твірні для досліджуваних мікрогідронімів.

Кафедра української мови ВДПУ імені Михайла Коцюбинського продовжує працювати над регіональними дослідженнями і на перспективу планує підготувати такі лексикографічні праці: «Словник мікротопонімів Вінницької області», «Словник прізвиськ мешканців Вінницької області».

ХРОНІКА ОНОМАСТИЧНИХ ПОДІЙ

С.О. Вербич (Київ)

XVI ВСЕУКРАЇНСЬКА ОНОМАСТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «УКРАЇНСЬКА ОНОМАСТИКА: МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, ПЕРСПЕКТИВИ»

Традиційно *щодва* роки відбувається всеукраїнська (вряди-годи і з міжнародною участю) ономастична конференція, мета якої – зібрати дослідників онімної лексики з різних регіонів України, організувати обмін науковими думками з різних проблем назвознавства. Не став винятком і 2015-й, який для українського ономастичного товариства позначився проведенням XVI всеукраїнської ономастичної конференції «Українська ономастика: минуле, сучасне, перспективи» (24–25 вересня) на базі Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова. Співорганізатором наукового заходу виступила Українська ономастична комісія. Не випадково було обрано місце проведення конференції – Одесу, адже цього року Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова відзначає своє 150-річчя. Організаторів і учасників чергового українського ономастичного форуму надихала ще одна дата – 20 вересня 1929 р. народився Ю.О. Карпенко (відійшов у вічність 10 грудня 2009 р.) – провідний український учений-мовознавець, засновник Чернівецького й Одеського ономастичних наукових осередків.

Наукову частину конференції розпочало пленарне засідання, на якому виступили з доповідями д. філол. н., професор кафедри української філології і культури Донецького національного ун-ту (м. Вінниця) Г.П. Лукаш («**Активізація архетипної парадигми в сучасній конотонімії**»), д. філол. н., професор, завідувач кафедри загального і слов'янського мовознавства Національного ун-ту «Києво-Могилянська академія» В.В. Лучик («**З досвіду укладання «Етимологічного словника топонімів України**»), д. філол. н., професор кафедри мовної підготовки Дніпропетровського держ. ун-ту внутрішніх справ А.М. Поповський («**Українські прізвища з компонентом -біл-**»). Подальша робота конференції три-

вала в межах п'ятьох секцій: секція 1 «**Теоретико-методологічні студії з ономастики**» (виголосили доповіді к. філол. н., доцент Тернопільського нац. ун-ту ім. В. Гнатюка Г.Є. Бучко («**Формування патронічних моделей в українській антропонімії та ойконімії**»), к. філол. н., доцент кафедри історії та культури мови Чернівецького нац. ун-ту ім. Ю. Федьковича Н.С. Колесник («**Проблема уніфікації ономастичної термінології у фольклорній ономастиці**»), к. філол. н., ст. наук. співробітник Інституту мовознавства ім. О. Потебні О.І. Михальчук («**Соціоономастика як напрям ономастичних досліджень: українські здобутки і перспективи**»), к. філол. н., доцент кафедри іноземних мов гуманітарних факультетів Одеського нац. ун-ту ім. І.І. Мечникова В.Ю. Неклесова («**Формування українського ономастичного корпусу**»), к. філол. н., доцент кафедри іноземних мов гуманітарних факультетів Одеського нац. ун-ту ім. І.І. Мечникова О.М. Склярєнко («**Когнітивно-психологічний та соціально-функційний виміри онімного простору**»), д. філол. н., провідний науковий співробітник Інституту сходознавства ім. А. Кримського О.О. Хамрай («**Практична транскрипція іменних груп з геоформними компонентами арабського походження**»), к. філол. н., доцент кафедри української філології Хмельницького нац. ун-ту І.Н. Царалунга («**Словозмінна варіативність власних назв (за матеріалами українських грамот XIV ст.)**»); секція 2 «**Антропонімічні дослідження в синхронії та діяхронії**» (виголосили доповіді к. філол. н., професор, завідувач кафедри української мови Кіровоградського держ. пед. ун-ту ім. В. Винниченка С.Л. Ковтюх («**Акцентні парадигми в системі словозміни українських прізвищ**»), к. філол. н., доцент кафедри української філології Миколаївського національного ун-ту ім. В.О. Сухомлинського І.А. Корнієнко («**До питання про формування південномиколаївського антропонімікону**»), к. філол. н., доцент кафедри філологічних дисциплін та МВПШ Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка В.В. Котович («**Літописні ойконіми Галичини: принципи номінації**»), к. філол. н., доцент кафедри української мови Львівського нац. ун-ту ім. І. Франка З.О. Купчинська («**Деантропонімна архаїчна ойконімія України: відкомпонувати**»), аспірантка відділу ономастики Інституту української мови НАН України О.В. Бурдунюк («**Ви-**

даналятивні прізвища північно-західної Миколаївщини, мотивовані українською діалектною лексикою»); секція 3 «**Теорія і практика дослідження топонімів**» (виголосили доповіді к. філол. н., старший науковий співробітник Інституту української мови НАН України І.В. Єфименко («**Ойконімія Донеччини в історико-етимологічному аспекті (Краматорськ)**»), к. філол. н., доцент кафедри історії та культури мови Чернівецького нац. ун-ту ім. Ю. Федьковича Я.П. Редька («**Нові методологічні підходи до аналізу історичної західноукраїнської ойконімії**»), аспірант відділу ономастики Інституту української мови НАН України А.О. Коваленко («**Ороніми Західного Поділля, похідні від географічних термінів**»), аспірантка кафедри загального мовознавства та слов'янських мов Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка О.В. Шульган («**Порушення принципів транслітерації російським канцелярійним апаратом в ойконімах Галичини першої половини ХХ століття (на матеріалах «Русско-польского алфавитного перечня географических названий» (1915))**»); секція 4 «**Дослідження астронімів, ергонімів, зоонімів та інших онімних класів**» (виголосили доповіді к. філол. н., ст. наук. співробітник Інституту мовознавства ім. О. Потебні НАН України Г.В. Зимовець «**Символічний компонент у мотивації ергонімів**», к. філол. н., доцент кафедри української мови, літератури та східних мов Відкритого міжнародного ун-ту розвитку людини «Україна» «**Архаїчні й давні українські ідеоніми**», аспірант кафедри лексикології та стилістики англійської мови Одеського національного ун-ту ім. І.І. Мечникова М.Ю. Карпенко «**Типи комбінованої мотивації сайтонімів**»); секція 5 «**Онімія в художньому та фольклорному текстах**» (виголосили доповіді к. філол. н., доцент кафедри німецької філології та методики викладання німецької мови Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка Н.Я. Бияк «**Лексема «eisern» у прівіських політиків (на матеріалі німецькомовної преси)**», к. філол. н., доцент кафедри української філології та методики навчання фахових дисциплін Південноукраїнського нац. пед. ун-ту ім. К.Д. Ушинського О.Ф. Немировська «**Онімна і безонімна просторова парадигма в жанрі історичної драми (на матеріалі драми Л.М. Старицької-Черняхівської «Гетьман Дорошенко**»)), к. філол. н., доцент кафедри іноземних мов Приазовського

держ технічного ун-ту О.М. Сидоренко «Ергономізація міфонімів»).

У межах роботи конференції з ініціативи к. філол. н., завідувача кафедри української мови Кіровоградського держ. пед. ун-ту ім. В. Винниченка С.Л. Ковтюх було організовано круглий стіл «Українські топоніми: віхи історичної пам'яті, патріотично-культурні маркери сьогодення, символи майбутнього», на якому зацентровано увагу про необхідність повернення історичних назв поселенням, перейменованим з ідеологічних мотивів у часи комуністичного режиму, актуалізовану реалізацією закону України про декомунізацію. Підсумком роботи форуму стало завершальне пленарне засідання, на якому виголосили доповіді к. філол. н., старший науковий співробітник відділу ономастики Інституту української мови НАН України С.О. Вербич («Гідронімія полікультурного ареалу: труднощі етимології»), д. філол. н., доцент кафедри граматики англійської мови Одеського нац. ун-ту ім. І.І. Мечникова Т.І. Домброван («Аплікативний потенціал методології синергетики в ономастичних дослідженнях»), д. філол. н., завідувач кафедри прикладної лінгвістики Одеського нац. ун-ту ім. І.І. Мечникова Н.В. Кондратенко («Відонімні номінації в українському політичному дискурсі як спосіб формування нової міфології»), д. філол. н., професор кафедри граматики англійської мови Одеського нац. ун-ту ім. І.І. Мечникова І.Б. Морозова («Назви же мене по имени: антропоніми, прямое обращение и гештальт-анализ»), д. філол. н., професор кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського» («Стилістична трансформація власних назв як засіб експресії у сучасній публіцистиці»). У доповідях науковців, представлених на конференції, було порушено найрізноманітніші питання теоретичного, історичного, когнітивного і прикладного назвознавства. На жаль, значна частина учасників не могла приїхати на щорічний ономастичний форум, у зв'язку чим його учасники не змогли заслухати багатьох цікавих доповідей. Однак цей недолік компенсує чудово виданий збірник «Записки з ономастики» (Вип. 18, 2015 р.), у якому вміщено матеріали всіх, хто заявив про свою участь у конференції. На завершення роботи конференції було ухва-

лено резолюцію:

1. Упорядкувати власні назви, які функціонують в українському онімному просторі, відповідно до чинних норм сучасної української літературної мови.

2. У перспективних ономастичних студіях особливу увагу звернути на частково сполонізовану ойконімію Галичини та Прикарпаття і значною мірою зросіянізовану та заідеологізовану (прославлення комуністичних ідеалів) онімію південно-східної частини країни.

3. Важливим завданням української ономастики вважати збір, систематизацію і наукове дослідження мікротопонімії, насамперед південної частини України, на сьогодні недостатньо опрацьованої.

4. Рекомендувати комітету Верховної Ради України з державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування в межах застосування закону про декомунізацію перейменувати м. Кіровоград на Інгульск, що відповідає географічним реаліям краю та є історично зумовленою назвою.

5. Звернутися з проханням до адміністрації Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, у межах якого діє східноподільський ономастичний осередок, долучитися до організації чергової всеукраїнської ономастичної конференції.

О.А. Войцева (Одеса)

**IV ВСЕУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ,
ПРИСВЯЧЕНІ ПАМ'ЯТІ ДОКТОРА ФІЛОЛОГІЧНИХ
НАУК, ПРОФЕСОРА, АКАДЕМІКА АН ВШУ,
ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА НАН УКРАЇНИ
ЮРІЯ ОЛЕКСАНДРОВИЧА КАРПЕНКА**

6–7 листопада 2014 р. в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова відбулися IV наукові читання, присвячені пам'яті доктора філологічних наук, професора, академіка АН ВШУ, члена-кореспондента НАН України Юрія Олександровича Карпенка. На пленарному засіданні з вітальним словом до учасників читань звернулися проректор університету О.В. Запорожченко, декан філологічного факультету, професор Є.М. Черноіваненко, завідувач кафедри загального та слов'янського мовознавства, професор О.А. Войцева. З науковими доповідями виступили провідні мовознавці університету: завідувач кафедри граматики англійської мови, д.ф.н., проф. О.Ю. Карпенко, д.ф.н., проф. кафедри теорії та практики перекладу М.І. Зубов, завідувач кафедри болгарської філології, д.ф.н., проф. В.О. Колесник, завідувач кафедри прикладної лінгвістики, д.ф.н., проф. Н.В. Кондратенко, завідувач кафедри української мови, д.ф.н., проф. Т.Ю. Ковалевська.

Під час наукових читань працювало 4 секції: «Слов'янська ономастика», «Українська мова у синхронічному та діахронічному аспектах», «Історія, сучасний стан слов'янських мов та проблеми перекладу», «Історія та сучасний стан слов'янських літератур».

У читаннях узяли участь понад 100 науковців, серед яких представники філологічного факультету, факультету романо-германської філології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського, Одеського національного економічного університету, Одеської національної академії харчових технологій, Національного університету «Киево-Могилянська академія», Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України, Київського національного лінгвістичного університету, Кіровоградського

державного педагогічного університету ім. В.В. Винниченка, Кримського інженерно-педагогічного університету, Львівського національного університету ім. Івана Франка, Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського, Донбаського державного педагогічного університету, Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, Національної металургійної академії України (м. Дніпропетровськ), Національного університету «Острозька академія», Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського, Херсонського державного університету, Національної академії природоохоронного та курортного будівництва (м. Сімферополь).

НОВІ ВИДАННЯ З ОНОМАСТИКИ

С.О. Вербич (Київ)

УКРАЇНСЬКА ОНОМАСТИКА В НАУКОВИХ І НАВЧАЛЬНИХ ВИДАННЯХ (2001–2017 рр.)

Розвиток науки неможливо уявити без фахових праць, статей, монографій, словників, науково-навчальної літератури, адже саме на сторінках спеціалізованих видань матеріалізується наукова думка конкретного автора (авторів), висловлена у слові. Публікація наукових досліджень дає змогу зафіксувати в часі їх результати, які постійно спонукатимуть науковців до нових пошуків, допомагатимуть розв'язувати назрілі проблеми й окреслювати нові завдання.

В українському науковому просторі щороку з'являються нові видання. Не є винятком і національне мовознавство, зокрема така його галузь, як ономастика, що ось уже понад 50 років розвивається як академічна наука. Її здобутки найкраще ілюструють різноманітні наукові дослідження. Для ширшого ознайомлення з ними спрямовуємо зацікавлених читачів до спеціалізованого видання «Українська ономастика: бібліографічний покажчик» (К., 2013), у якому вміщено максимально повний перелік індивідуальних і колективних праць із ономастики українських мовознавців, істориків, краєзнавців від 2-ї половини ХІХ ст. до 2000 р. Сьогодні у відділі ономастики* Інституту української мови НАН України триває робота над укладанням ономастичної бібліографії з 2001 р. й до теперішнього часу. З огляду на віддалені перспективи виходу цієї праці виникла ідея подавати інформацію про опубліковані завершені назвознавчі дослідження (монографії, збірники наукових праць, словники, посібники) на сторінках бюлетеня «Повідомлення Української ономастичної комісії». У цьому випуску пропонуємо огляд ономастичної літератури, яка з'явилася в Україні після 2001 р.

2001 р.

1. *Беценко Т.П.* Етюди з топонімії Сумщини. – Суми, 2001.
2. *Бурячок А.А.* Українсько-російський транслітерований словник власних імен і найпоширеніших прізвищ. – К., 2001.
3. *Бучко Д.* Інверсійний словник ойконімів України. – Люблін, 2001.
4. *Горпинич В.О.* Словник географічних назв України (Топоніми та відтопонімні прикметники). – К., 2001.
5. *Дорош М.Н.* Топонімічний довідник Хмельницького р-ну. – Вінниця, 2001.
6. *Зеленська Л.І.* Топонімія Дніпропетровської області: навч. посібник. – Дніпропетровськ, 2001.
7. *Крижанівська О.І.* Інверсійний словник ойконімів України. – Кіровоград, 2001.
8. *Лизанець П.М.* Інструкція про передачу географічних назв та географічних термінів Угорщини українською мовою. – Ужгород, 2001.
9. *Наконечний Є.П.* Украдене ім'я: Чому русини стали українцями. – Львів, 2001.
10. *Панчук Г.Д.* Антропонімія Опілля. Матеріали для спецкурсів та спецсеминарів (Методичні рекомендації). – Тернопіль, 2001.
11. *Панчук Г.Д.* Антропонімія Опілля. – Тернопіль, 2001.
12. *Поляков В.Е.* Историческая эволюция городской топонимии Симферополя. – Симферополь, 2001.
13. *Фаріон І.Д.* Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини наприкінці ХVІІІ – початку ХІХ століття (з етимологічним словником). – Львів, 2001.
14. *Шульгач В.П.* Ойконімія Волині: Етимологічний словник-довідник. – К., 2001.

2002 р.

1. *Зикань Х.І.* Топоніми Ужгорода. – Ужгород, 2002.
2. *Кравченко В.А.* Антропонимия приазовских греков. – Мариуполь, 2002.
3. Ономастика і апелятиви: зб. наук. праць / відп. ред. В.О. Горпинич. – Дніпропетровськ, 2002. – Вип. 16.
4. Ономастика і апелятиви: зб. наук. праць / відп. ред.

- В.О. Горпинич. – Дніпроперовськ, 2002. – Вип. 17.
 5. Пура Я.О. Край наш у назвах. – Рівне, 2002. – Ч. 4.
 6. Словник прізвищ: практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівецьчини) / гол. ред. К.М. Лук'янюк. – Чернівці, 2002.
 7. Студії з ономастики та етимології. 2002 / відп. ред. О.П. Карпенко. – К., 2002.
 8. Шип Н.А. Етимологія і семантика терміна Русь. – К., 2002.

2003 р.

1. Бушаков В.А. Лексичний склад історичної топонімії Криму. – К., 2003.
2. Высоцкий В.И. Исторические аспекты топонимов Луганщины. Изд. 2, дополн. и переработ. – Луганск, 2003.
3. Габорац М.М. Гідронімія Івано-Франківщини. Словник-довідник. – Снятин, 2003.
4. Горпинич В.О. Слов'янська ад'ектонімія і катойконімія. – Дніпроперовськ, 2003.
5. Горпинич В.О., Корнієнко І.А. Прізвища Дніпровського Припоріжжя. Словник. – Дніпропетровськ, 2003.
6. Дуб Р.Й. Чому ми так називаємося? Звідки походять власні імена мешканців міста Кіцманя? До 590-річчя Кіцманя. – Чернівці, 2003.
7. Єфименко І.В. Українські прізвищеві назви XVI ст. – К., 2003.
8. Записки з ономастики: зб. наук. праць / відп. ред. Ю.О. Карпенко. – Одеса, 2003. – Вип. 7.
10. Ільченко В.І. Особливості тропеїчного вживання імен у ЗМІ. – К., 2003.
11. Коткова Л.І. Топоніміка південно-західного регіону Чернігівщини. – Ніжин, 2003.
12. Происхождение имен. Имя вашего ребенка. Что означает ваше имя? / ред. П. Евтушенко. – Черкасы, 2003.
13. Студії з ономастики та етимології. 2003 / відп. ред. В.П. Шульгач. – К., 2003.

2004 р.

1. Богомаз М.С. Придніпров'я рухається та тече... [Походження назв станцій Придніпровської залізниці та річок Дніпропетровської області]. – Дніпропетровськ, 2004.
2. Горпинич В.А. Очерки по контрастивной топонимике (новгородско-рязанско-украинские параллели) (Ономастика и апеллятивы. – Вип. 19). – Днепропетровск, 2004.
3. Горпинич В.О., Бабій Ю.В. Прізвища Середньої Наддніпряни (Словник) (Ономастика і апеллятиви. – Вип. 20). – Дніпропетровськ, 2004.
4. Кравченко Л.О. Прізвища Лубенщини. Монографія. – К., 2004.
5. Отин Е.С. Словарь коннотативных собственных имен. – Донецк, 2004.
6. Регіональна ономастика: М-ли I регіон. наук.-практ. конференції з ономастики. – Луганськ, 2004.
7. Рувьова Н.І. Прізвище як один з антропонімних класів: Навч. посібник. – Чернівці, 2004.
8. Словник мікрогідронімів України / Уклад.: І.М. Железняк, О.П. Карпенко, В.В. Лучик та ін. / за ред. О.П. Карпенко. – К., 2004.
9. Студії з ономастики та етимології. 2004 / відп. ред. О.П. Карпенко. – К., 2004.
10. Таранець В.Г. Арії. Слов'яни. Руси: походження назв Україна і Русь. – Одеса, 2004.
11. Топоніміка Турківщини / упоряд. П. Зборовський. – Львів, 2004.
12. Худащ М.Л. Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (утворення від відапеллятивних антропонімів). – Львів, 2004.

2005 р.

1. Актуальні питання антропоніміки: б. матеріалів наук. читань пам. Ю.К. Редька / відп. ред. І.В. Єфименко. – К., 2005.
2. Бабічева О.Л. Інверсійний словник мікротопонімів Чернігівсько-Сумського Полісся. – К., 2005.
3. Близнюк Б. Дипломна і курсова робота з антропонімії: Методичний посібник. – Тернопіль, 2005.
4. Буркат В.П. Оригінальні козацькі прізвища. – К., 2005.

5. *Габора М.* Назви гір Івано-Франківщини: Словник-довідник. – Івано-Франківськ, 2005.

6. *Горпинич В.О., Тимченко Т.В.* Прізвища правобережного Степу (словник) (Ономастика і апелятиви. – Вип. 22). – Дніпропетровськ, 2005.

7. Записки з ономастики: зб. наук. праць / відп. ред. Ю.О. Карпенко. – Одеса, 2005. – Вип. 8.

8. Записки з ономастики: зб. наук. праць / відп. ред. Ю.О. Карпенко. – Одеса, 2005. – Вип. 9.

9. *Ісат Ю.А.* Чоловічі та жіночі імена: Походження, значення, вибір. – Донецьк, 2005.

10. *Карпенко О.Ю.* Асоціативне визначення семантичного наповнення онімичних концептів. – Горлівка-Донецьк, 2005.

11. *Керста Р.* Бібліографічний покажчик / упоряд. О. Кровицька. – Львів, 2005.

12. *Коткова Л.І.* Мікротопонімія м. Ніжина. – Ніжин, 2005.

13. Лінгвокраїнознавчий словник власних назв української мови. зошит 1. Географічні назви / упоряд. О.В. Кровицька, З.О. Мацюк, Н.І. Станкевич. – Львів, 2005.

14. *Олешкевич Г.Г.* Пані Каккі стає Врублевською: ремонт прізвищ. – К., 2005.

15. *Олиферов А.Н., Тимченко З.В.* Реки и озера Крыма. – Симферополь, 2005.

16. Ономастика і апелятиви: зб. наук. праць / відп. ред. В.О. Горпинич. – Дніпропетровськ, 2005. – Вип. 23.

17. Ономастика і апелятиви: зб. наук. праць / відп. ред. В.О. Горпинич. – Дніпропетровськ, 2005. – Вип. 24.

18. Регіональна ономастика: М-ли II регіон. наук.-практ. конференції з ономастики. – Луганськ, 2005.

19. *Сапон В.М.* Таємниці назв наших міст і сіл. – Чернігів, 2005.

20. *Слюсар О.Ф.* Словник буковинських прізвищ. – Чернівці, 2005.

21. Студії ономастики та етимології / відп. ред. В.П. Шульгач. – К., 2005.

22. Топонімічний словник-довідник Запорізької області. Природні топоніми. – Мелітополь, 2005.

23. *Трійняк І.І.* Словник українських імен. – К., 2005.

24. *Худащ М.Л.* Бібліографічний покажчик / упоряд. М. Чі-

кало, Я. Єрмолович. – Львів, 2005.

25. *Чабаненко В.А.* Прізвиська Нижньої Наддніпряни (Словник). – Запоріжжя, 2005. – Кн. 1–2.

26. *Чучка П.П.* Прізвиська закарпатських українців: Історико-етимологічний словник. – Львів, 2005.

2006 р.

1. *Горпинич В.А.* Антропонимия древнегреческого языка: монография (Ономастика и апеллятивы. – Вип. 27). – Днепропетровск, 2006.

2. *Горпинич В.О., Корнієнко І.А.* Антропонімія Дніпровського Припоріжжя і суміжних регіонів України (Ономастика і апелятиви. – Вип. 25). – Дніпропетровськ, 2006.

3. *Денисюк В.В.* Антропоніми в українській історіографічній традиції другої половини XVII–XVIII ст. – К., 2006.

4. *Дишкант Т.* Походження слова Україна та інших назв нашої землі. – Буськ, 2006.

5. *Карпенко О.Ю.* Проблематика когнітивної ономастики. – Одеса, 2006.

6. *Князьков Ю.П.* Запорізька область. Історико-географічний і топонімічний словник. – Запоріжжя, 2006. – Вип. 2.

7. *Коберинко Т., Шумей І.* Твоє ім'я (словник-довідник християнських імен людей). – Дрогобич, 2006.

8. *Котович В.* Походження назв населених пунктів Перемишлянщини. – Дрогобич, 2006.

9. *Кравченко Л.О.* Програма спецкурсу «Українська ономастика». – К., 2006.

10. Лінгвокраїнознавчий словник власних назв української мови. Зошит 3. Назви державних свят і пам'ятних дат / уклад. Д. Добросинець. – Львів, 2006.

11. *Отин Е.С.* Словарь коннотативных собственных имен. – М.; Донецк, 2006.

12. Ономастика і апелятиви: зб. наук. праць / за ред. В.О. Горпинича. – Дніпропетровськ, 2006. – Вип. 26.

13. *Пахомова С.М.* Історія російської антропонімії: посібник для спецкурсу. – Ужгород, 2006.

14. *Рубиш Ф.Ф.* Прізвиська великолучан та їх родинні зв'язки. – Ужгород, 2006.

15. Словник мікротопонімів і мікрогідронімів північно-за-

хідної України та суміжних земель: у 2-х т. / упоряд. Г.Л. Аркушин. – Луцьк, 2006. – Т. 1.

16. Студії з ономастики та етимології. 2006 / відп. ред. О.П. Карпенко. – К., 2006.

17. Топонімія Дніпропетровщини / упоряд. М.С. Богомаз, В.С. Мороз. – Дніпропетровськ, 2006.

18. *Худащ М.* Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (відапелятивні утворення). – Львів, 2006.

19. *Шкляєва Н.В.* Топонімна народна проза Західного Полісся. – Луцьк, 2006.

2007 р.

1. *Белей О.* Трансформація українського ономастикону на загальнослов'янському тлі. – Wrocław, 2007.

2. *Вербич С.О.* Гідронімія басейну Верхнього Дністра. Етимологічний словник-довідник. – К., 2007.

3. *Габорак М.М.* Назви поселень Івано-Франківщини (Бойківщина, Гуцульщина та Опілля). Історико-етимологічний словник. – Івано-Франківськ, 2007.

4. *Горпинич В.А.* Оттопонимическая деривация в восточнославянских языках (Ономастика и апеллятивы. – Вып. 28). – Днепропетровск, 2007.

5. *Горпинич В.О.* Вся Гуляйпільщина в іменах та прізвиськах. Словник. – Дніпропетровськ, 2007.

6. Записки з ономастики: зб. наук. праць / відп. ред. Ю.О. Карпенко. – Одеса, 2007. – Вип. 10.

7. Логос ономастики. – 2007. – № 2.

8. *Новикова Ю.М.* Практичний словозмінно-орфографічний словник прізвиськ Центральної та Східної Донеччини / за ред. Т.Ю. Ковалевської та І.Є. Намакштанської. – Донецьк, 2007.

9. Ономастика і апеллятиви: зб. наук. праць / відп. ред. В.О. Горпинич. – Дніпропетровськ, 2007. – Вип. 30.

10. *Павликівська Н.* Словник псевдонімів ОУН-УПА. – Вінниця, 2007.

11. *Пономаренко Л.А., Серенков Л.М.* Київ. Історія в географічних назвах: Площі, вулиці, провулки – короткі нариси. – К., 2007.

12. *Редько Ю.* Словник сучасних українських прізвиськ: у

2-х т. – Львів, 2007.

13. Регіональна ономастика: м-ли IV регіон. наук.-практ. конференції з ономастики. – Луганськ, 2007.

14. *Романюк М.І.* Соціально зумовлені інновації в ономастиконі Закарпаття кінця XX – початку XXI ст. – Ужгород, 2007.

15. Російсько-український словник прізвиськ мешканців м. Дніпропетровська / авт.-упоряд. Т.С. Пристайко, І.С. Попова, І.І. Турута, М.С. Ковальчук. – Дніпропетровськ, 2007.

16. Словник мікротопонімів і мікрогідронімів північно-західної України та суміжних земель: у 2-х т. / упоряд. Г.Л. Аркушин. – Луцьк, 2007. – Т. 2

17. *Царалунга І.Б.* Українські топоніми на -ани (-яни). – Хмельницький, 2007.

2008 р.

1. *Бадін Є.О.* Походження українських прізвиськ. – Кривий Ріг, 2008.

2. *Вишневецька Г.П., Левчук П.П.* Холмщина і Підляшшя: Історія, культура, назви поселень. – К., 2008.

3. *Габорак М.М.* Назви гір і полонин Івано-Франківщини. Словник-довідник. – Івано-Франківськ, 2008.

4. *Губерначук С.* Карби трипільської доби в українських географічних назвах та іменах особових. – К., 2008.

5. Дослідження з ономастики: зб. наук. праць, присв. пам. О.С. Стрижака. – К., 2008.

6. Записки з ономастики: зб. наук. праць / відп. ред. Ю.О. Карпенко. – Одеса, 2008. – Вип. 11.

7. Логос ономастики. – 2008. – №2.

8. *Наливайко С.* Тисяча найновіших тлумачень давньоукраїнських назв, імен, прізвиськ, термінів та понять (на індоіранському матеріалі). – К., 2008.

9. *Розсоха Л.О.* Села і хутори Миргородщини XVII–XX століть: М-ли до історико-топонімічних студій. – Миргород, 2008.

10. *Сокіл Н.* Мікротопонімія Сколівщини. – Львів, 2008.

11. *Софінська І.* Ілюстрований словник імен. – Львів, 2008.

12. Студії з ономастики та етимології. 2008 / відп. ред. О.П. Карпенко. – К., 2008.

13. Тищенко К. Арабський пласт топонімії України VII–XIII ст. – К., 2008.

13. Торчинська Н.М., Торчинський М.М. Словник власних географічних назв Хмельницької області. – Хмельницький, 2008.

14. Торчинський М.М. Структура онімного простору української мови. Монографія. – Хмельницький, 2008.

15. Чабаненко В. Порожистий Дніпро. Історико-топонімічний словник. – Запоріжжя, 2008.

16. Шульгач В.П. Нариси з праслов'янської антропонімії. – К., 2008. – Ч. I.

17. Шульська Н.М. Словник прізвиськ жителів межиріччя Стиру та Горині. – Луцьк, 2008.

2009 р.

1. Бродяной А. Край Донецкий (краткий топонимический словарь Донецкой области). – Владивка, 2009.

2. Вербич С.О. Гідронімія басейну Середнього Дністра. Етимологічний словник. – Луцьк, 2009.

3. Горпинич В.А. Топонимия древнегреческого языка (Ономастика и апеллятивы. – Вып. 34). – Днепропетровск, 2009.

4. Дергач Д.С. Словник онімів українських мас-медіа. – К., 2009.

5. Записки з ономастики: зб. наук. праць / відп. ред. Ю.О. Карпенко. – Одеса, 2009. – Вип. 12.

6. Логос ономастики. – 2009. – №1(3).

7. Новикова Ю. Прізвища Центральної та Східної Донеччини: лексико-семантична та словотвірнo-структурна специфіка. – Донецьк, 2009.

8. Ономастика і апеллятиви: зб. наук. праць / відп. ред. В.О. Горпинич. – Дніпропетровськ, 2009. – Вип. 34.

9. Павликівська Н.М. Питання української псевдонімії ХХ століття: Монографія. – Вінниця, 2009.

10. Програма для збирання топонімного матеріалу в говірках Черкащини / упоряд. Т.О. Гаврилова. – Черкаси, 2009.

11. Словник варіантів власних імен північно-західної України / упоряд. Г.Л. Аркушин. – Луцьк, 2009.

12. Словник прізвиськ північно-західної України / упоряд. Г.Л. Аркушин. – Луцьк, 2009.

13. Стехна П.М. Сучасні прізвища Запорізької Приазовщини. Словник. – Дніпропетровськ, 2009.

14. Студії з ономастики та етимології. 2009 / відп. ред. В.П. Шульгач. – К., 2009.

15. Супруненко В. Остров Хортица. Тайны географических названий: топонимика, природа, достопримечательности. – Запорожье, 2009.

16. Супруненко В.П. Имя на карте: Географические названия Запорожского края. – Запорожье, 2009.

17. Торчинський М.М. Структура онімного простору української мови. Ч. II: Функціонування власних назв. – Хмельницький, 2009.

18. Язык Земли. Историческая топонимия Крыма. Словарь-справочник / Сост. Дж. Челебиев. – Симферополь, 2009. – Т. II.

2010 р.

1. Букет Є.В. Наше прізвище Букет. – К., 2010.

2. Габорац М.М. Гідронімія Івано-Франківщини: Етимологічний словник-довідник. – Вид. друге, доп., переробл., уточн. – Івано-Франківськ, 2010.

3. Зайцева Т.А., Ковальчук М.С. Прізвища Бузько-Інгульського межиріччя: Словник. – Миколаїв, 2010.

4. Записки з ономастики: зб. наук. праць / відп. ред. Ю.О. Карпенко. – Одеса, 2010. – Вип. 13.

5. Кам'янське та його околиці середини XVIII – початку ХХ ст.: топонімічний словник / авт.-упоряд. Н.М. Буланова, О.М. Самойленко, Л.А. Кравцова. – Дніпропетровськ, 2010.

6. Ковтюх С., Кириленко О. Кінонімія в сучасній українській мові: принципи номінації та способи творення: Монографія. – Кіровоград, 2010.

7. Лінгвокраїнознавчий словник власних назв української мови. Зошит 6. Назви пам'ятних місць / уклад. З. Василько. – Львів, 2010.

8. Оронімія українських Карпат: дослідження, упорядкування, збереження: М-ли Всеукр. наук.-практ. конф. (18–19 березня 2010 р.). – Чернівці, 2010.

9. Падалка Р.М. Динаміка прізвиськ Донецької Слов'янщини. – К., Дніпропетровськ, 2010.

10. Словник мікротопонімії Черкащини / уклад. Т.О. Гаврилова, З.М. Денисенко. – Черкаси, 2010.

11. Список козацьких родів Сосницького повіту / уклад. Є. Чернецький. – Біла Церква, 2010.

12. Студії з ономастики та етимології. 2010 / відп. ред. І.В. Єфименко. – Луцьк, 2010.

13. Тищенко К.М. Іншомовні топоніми України. Етимологічний словник-посібник. – Тернопіль, 2010.

14. Топонимика Kryма 2010: сб. статей пам. И.Л. Белянского. – Симферополь, 2010.

2011 р.

1. Бродяной А. Следы, не смытые дождями: Историко-топонимический словарь Амвросиевского района Донецкой области: Изд. 2-е, испр. и дополн. – Врэдиевка, 2011.

2. Габораk М.М. Топонімія Галицької Гуцульщини. Етимологічний словник-довідник. – Івано-Франківськ, 2011.

3. Отин Е.С. Гидронимия Дона: Монография в 2-х т. – Донецк, 2011. – Т. 1: Верхний и Средний Дон.

4. Поляков В.Е. Топонимика Крыма: учебное пособие для студентов. – Симферополь, 2011.

5. Савчук И.А. Тарханкут. Отголоски прошлого: Топонимический словарь-справочник. – Симферополь, 2011.

6. Свистун Н. Динаміка антропонімікону м. Тернополя XIX–XX ст. – Тернопіль, 2011.

7. Сюсько М.І. З народного джерела: карпато-український зоонімікон у контексті інших слов'янських (і неслов'янських) мов. – Ужгород, 2011.

8. Тищенко К.М. Халіфат і сівера: Топонімічний слід в Україні. – К., 2011.

9. Чучка П.П. Словник особових імен українців: історико-етимологічний словник. – Ужгород, 2011.

2012 р.

1. Бондаренко Г.В., Кихтюк В.В. Історична топоніміка: навч. посібник. – Луцьк, 2012.

2. Голікова Н.С., Попова І.С., Тарута І.І. Словник назв по батькові. Словник-довідник. – Дніпропетровськ, 2012.

3. Горпинич В.О. Нариси з пропріальної та апелятивної словотвірної дериватології. – Дніпропетровськ, 2012.

4. Горпинич В.О., Корнієнко І.А. Антропонімія Дніпровського Припоріжжя і суміжних регіонів України. – Дніпропетровськ; Миколаїв, 2012 (збірник Ономастика і апелятиви. – Вип. 38).

5. Записки з ономастики: зб. наук. праць / відп. ред. О.Ю. Карпенко. – Одеса, 2012. – Вип. 15.

6. Ковтюх С.Л., Кашталян О.М. Словозмінна парадигматика українських прізвищ. – Кіровоград, 2012.

7. Логос ономастики. – 2012. – №4.

8. Нуждак Л. Український ономастикон посттоталітарної доби у світлі еколінгвістики. – Ужгород, 2012.

9. Отин Е.С. Гидронимия Дона: Монография в 2-х т. – Донецк, 2012. – Т. 2: Нижний Дон.

10. Склярєнко О., Склярєнко О. Типологічна ономастика: у 5 книгах. Кн. 1: Лексико-семантичні особливості онімного простору. – Одеса, 2012.

11. Студії з ономастики та етимології. 2011–2012 / відп. ред. О.П. Карпенко, В.П. Шульгач. – К., 2012.

11. Тищенко К.М. Перська сатрапія над Дніпром: топонімічні контексти. – К., 2012.

2013 р.

1. Буга Т.В. Динаміка особових імен Центральної Донеччини (кінець XIX – початок XXI ст.). – Донецьк, 2013.

2. Вербич С.О. Гідронімія басейну Нижнього Дністра. Етимологічний словник. – Луцьк, 2013.

3. Габораk М.М. Топонімія Покуття та деяких прилеглих територій. Етимологічний словник-довідник. – Івано-Франківськ, 2013.

4. Горпинич В. Відтопонімічний словотвір в українській мові. – Дніпропетровськ, 2013.

5. Записки з ономастики: зб. наук. праць / відп. ред. О.Ю. Карпенко. – Одеса, 2013. – Вип. 16.

6. Склярєнко О., Склярєнко О. Типологічна ономастика: у 5 книгах. Кн. 2: Ономастичний словотвір у типологічному ракурсі. – Одеса, 2013.

7. Студії з ономастики та етимології. 2013 / відп. ред.

О.П. Карпенко, В.П. Шульгач. – К., 2013.

2014 р.

1. Вакулишин С.М. Топонімія Києва ХХ ст. (довідник). – К., 2014.
2. Габорац М.М. Назви населених пунктів Івано-Франківщини. Етимологічний словник-довідник. – Івано-Франківськ, 2014.
3. Желізняк І.М. Київський топонімікон. – К., 2014.
4. Кравченко Л.О. Українська ономастика: антропоніміка: навч. посібник. – К., 2014.
5. Лучик В.В. Етимологічний словник топонімів України. – К., 2014.
6. Нестерчук О. Атлас варіантів власних особових імен Волинського Полісся. – Луцьк, 2014.
7. Прокопчук В.С., Старенький І.О. Топонімічний словник Кам'янця-Подільського. – Кам'янець-Подільський, 2014.
8. Скорук І.Д. Курсова та дипломна роботи з ономастики: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. – Луцьк, 2014.
9. Студії з ономастики та етимології. 2014 / відп. ред. В.П. Шульгач. – К., 2014.

2015 р.

1. Габорац М.М. Назви гір і полонин Івано-Франківщини. Етимологічний словник-довідник. Вид. 3-є, доповн., переробл., уточн. – Івано-Франківськ, 2015.
2. Нелюба А. Прізвиська моїх однокашників: науково-популярний нарис. – Харків, 2015.
3. Скляренко А., Скляренко О. Типологическая ономастика: в 5 кн. Кн. 3: Артикли в сфере ономастики: в 2 ч. Ч. 1: Теория ономастических артиклей. – Одесса, 2015.
4. Яцій В.О. Ойконімія Івано-Франківської області: історико-етимологічний словник. – К., 2015.

2016 р.

1. Купчинська З. Стратиграфія архаїчної ойконімії Украї-

ни. – Львів, 2016.

2. Лабінська Г. Топоніміка: навч. посібник. – Львів, 2016.
3. Скляренко А., Скляренко О. Типологическая ономастика: в 5 кн. – Одесса, 2016. – Кн. 3. – Ч. 2: Функционирование ономастических артиклей.
4. Словник зоонімів північно-західної України / упоряд. Г.Л. Аркушин. – Луцьк, 2016.
5. Словник мікротопонімів і мікрогідронімів Ровенщини / упоряд. С.В. Шийка. – Тернопіль, 2016.
6. Шийка С.В. Словник народних географічних термінів Ровенщини. – Тернопіль, 2016.
7. Шульгач В.П. Нариси з праслов'янської антропонімії. – К., 2016. – Ч. III.

2017 р.

1. Бучко Д., Котович В. Походження назв населених пунктів Тернопільщини. – Дрогобич, 2017.
2. Вербич С.О. Гідронімія басейну Дністра. – Луцьк, 2017.
3. Колесник Н.С. Онімія української народної пісні. – Чернівці, 2017.

ДИСЕРТАЦІЇ З ОНОМАСТИКИ

С.О. Вербич (Київ)

ДИСЕРТАЦІЇ З ОНОМАСТИКИ, ЗАХИЩЕНІ ВПРОДОВЖ 2001–2017 рр.

Відділ ономастики* Інституту української мови НАН України працює над укладанням української ономастичної бібліографії. У 2013 р. вийшла друком праця «Українська ономастика. Бібліографічний покажчик», у якій уміщено бібліографічний опис індивідуальних і колективних праць українських мовознавців, істориків, краєзнавців із назвознавства з другої половини ХІХ ст. до 2000 р. включно. Триває робота над формуванням української ономастичної бібліографії від 2000 р. до сьогодні. З огляду на неослабне зацікавлення науковців (мовознавців, істориків, географів) ономастичною проблематикою пропонуємо перелік захищених дисертаційних робіт із назвознавства, починаючи з 2001 р.

2001 р.

1. *Бачинська Г.В.* Антропонімікон переселенців з Польщі на Тернопільщину: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2001.

2. *Єфименко І.В.* Українські прізвищеві назви ХVІ ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2001.

3. *Кам'янець В.М.* Структурні, семантичні та функціональні особливості власних назв сучасної німецької мови (на матеріалі особових імен, прізвищ та псевдонімів): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2001.

4. *Мазниченко В.М.* Фонографічні особливості українських антропонімів у французькій мові: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2001.

5. *Медведєва О.Ю.* Динаміка особових імен мешканців Українського Придунав'я (на матеріалі Кілійського та ~~Болгарського~~ районів Одеської області): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Одеса, 2001.

2002 р.

1. *Бойчук І.В.* Адаптація французьких онімів в українській та російській мовах: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 2002.

2. *Дука Л.І.* Прагматичний потенціал онімів та способи його актуалізації в тексті: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Дніпропетровськ, 2002.

3. *Жестакова С.О.* Лексико-семантичні інновації в системі української номінації (на матеріалі ергонімів і прагмонімів) // Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Харків, 2002.

4. *Зикань Х.І.* Географічні назви м. Ужгорода та його околиць: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Ужгород, 2002.

5. *Кравченко В.О.* Антропонімія надазовських греків у її відношеннях з українською та російською антропоніміями: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 2002.

6. *Кравченко Л.О.* Антропонімія Лубенщини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2002.

7. *Мороз О.А.* Фразеологічні одиниці з компонентом “власне ім'я” в сучасній українській мові: структурно-семантичний аспект: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 2002.

8. *Мриглод М.П.* Становлення і розвиток моделей ойконімів Правобережної України з християнськими іменами в основах: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2002.

9. *Фірсова Ю.А.* Фразеологічні одиниці з топонімічним компонентом у німецькій мові: лінгвокультурологічний аспект: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2002.

10. *Шеремета С.В.* Антропонімія північної Тернопільщини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2002.

2003 р.

1. *Глущик С.В.* Українська антропонімія у Генеральному описі Лівобережної України 1765–1769 рр.: словотвірна і морфологічна структура (на матеріалі Київської сотні Київського полку): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2003.

2. *Денисюк В.В.* Антропонімія українських історіографіч-

них пам'яток другої половини XVII–XVIII ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2003.

3. *Льченко І.І.* Антропонімія Нижньої Наддніпрянщини в її історичному розвитку (Надвеликолузький регіон): Дис. канд. філол. наук. – 10.02.01. – Запоріжжя, 2003.

3. *Поляков В.Е.* Історична еволюція топоніміки міста Сімферополя: Автореф. дис. ... канд. іст. наук. – Дніпропетровськ, 2003.

4. *Приймак О.О.* Відономастичний словотвір у сфері термінології та номенклатури: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Харків., 2003.

5. *Сіденко Н.П.* Географічна апелятивна лексика східно-степових говірок Центральної Донеччини // Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 2003.

6. *Шпілько І.М.* Словотвір ад'ектонімів у сучасній словацькій літературній мові: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2003.

2004 р.

1. *Герета Н.М.* Ойконімія північної Хмельниччини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2004.

2. *Кидибиц Н.Й.* Географічні назви у мовленні угорців м. Берегова та його околиць: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Ужгород, 2004.

3. *Корнієнко І.А.* Прізвища Дніпровського Припоріжжя (граматична структура, морфемна структура, лексико-семантична база, походження): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Дніпропетровськ, 2004.

4. *Лісняк Н.І.* Мікротопонімія Західного Поділля: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Ужгород, 2004.

5. *Осташ Л.Р.* Слов'янські автохтонні власні особові імена в чеському антропоніміконі: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2004.

6. *Радьо Л.Н.* Ойконіми України на -*'я (-*'ја, -*'је) у Х–ХХ ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2004.

7. *Романюк М.* Соціально зумовлені інновації в ономастичному Закарпаття кін. XIX–поч. XXI ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Ужгород, 2004.

8. *Рульова Н.І.* Антропонімія Західного Поділля кінця XV–XIX ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2004.

9. *Таранова Н.Б.* Фізико-географічна зумовленість топонімії Гологоро-Кременецької гряди та Малого Полісся: Автореф. дис. ... канд. географ. наук. – Львів, 2004.

2005 р.

1. *Булава Н.Ю.* Сучасні українські прізвища північної Донеччини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Одеса, 2005.

2. *Бушаков В.А.* Історична топонімія Криму: Автореф. дис. ... д. філол. наук. – К., 2005.

3. *Грушевська Ю.А.* Власні назви в російському рекламному тексті: лінгвістичний і функціональний аспекти: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Дніпропетровськ, 2005.

4. *Марченко Н.В.* Північнонімецькі топоніми слов'янського походження: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2005.

5. *Петрова О.П.* Особливості номінації в псевдонімії німецької та української мов: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 2005.

6. *Реммер С.А.* Хрононіми як особливий розряд власних імен: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 2005.

7. *Святюк Ю.В.* Семантика та функціонування етнонімії у сучасній англійській мові: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 2005.

8. *Соснина Л.В.* Адаптація англійської онімної лексики в російській мові другої половини ХХ – початку ХХІ століття: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Дніпропетровськ, 2005.

9. *Стасюк Т.В.* Відонімні утворення: структурно-семантичні і функціонально-стилістичні аспекти у мові сучасної публіцистики: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Дніпропетровськ, 2005.

10. *Торчинська Т.А.* Розвиток навчально-пізнавальної активності молодших школярів на уроках рідної мови засобом ономастичного матеріалу: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2005.

2006 р.

1. *Бражнік Л.М.* Процеси освоєння німецьких топонімів у російській мові XVIII століття: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Дніпропетровськ, 2006.
2. *Гонца І.С.* Ойконімія Черкащини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2006.
3. *Іваненко О.В.* Походження назв населених пунктів Сумської області: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2006.
4. *Карпенко О.Ю.* Когнітивна ономастика як напрямок пізнання власних назв: Автореф. дис. ... д. філол. наук. – К., 2006.
5. *Свистун Н.О.* Динаміка антропонімікону м. Тернополя XIX–XX ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Чернівці, 2006.
6. *Ходоренко Г.В.* Найменування осіб у російськомовній Інтернет-комунікації: структурний і семантичний аспекти: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Дніпропетровськ, 2006. –18 с.
7. *Царалунга І.Б.* Українські топоніми на -ани (-яни): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2006.
8. *Цілина М.М.* Ергоніми м. Києва: структура, семантика, функціонування: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2006.

2007 р.

1. *Бабій Ю.Б.* Прізвища сучасної Середньої Наддніпряни: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Одеса, 2007.
2. *Лесовець Н.М.* Ергонімія м. Луганська: структурно-семантичний і соціально-функціональний аспекти: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Луганськ, 2007.
3. *Лисенко А.В.* Ойконімія Полтавської області: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Чернівці, 2007.
4. *Музя Є.М.* Топонімічна лексика і методи її опису в англійських словниках: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Одеса, 2007.

2008 р.

1. *Абдула Ю.А.* Становлення ойконімії Слобожанщини (на матеріалі Харківщини): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Кіровоград, 2008.
2. *Блажчук Ю.І.* Антропонімія Уманщини XVII – початку XXI ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2008.
3. *Ляшенко Р.О.* Мікротопонімія Кіровограда: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Харків, 2008.
4. *Новикова Ю.М.* Семантико-словотвірна структура прізвищ Центральної і Східної Донеччини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Одеса, 2008.
5. *Редьква М.І.* Семантико-функціональна система особових найменувань в українських народних чарівних казках (у записах XIX ст.): Автореферат дис. канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2008.
6. *Федотова Н.М.* Сучасні прізвиська Луганщини: когнітивна прагматика творення тексту оніма: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Харків, 2008.
7. *Ящук Л.В.* Антропонімія Житомирщини XVI–XVII ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2008.

2009 р.

1. *Баньої В.Ф.* Мікротопонімія басейну річки Ужа (на матеріалі українських говірок Закарпаття): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2009.
2. *Галай О.Б.* Українська урбанонімія Закарпаття в XX–XXI ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Ужгород, 2009.
3. *Дика Л.Л.* Ойконімія Східного Поділля (XIV – XX ст.): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2009.
4. *Гліаді О.І.* Праслов'янська топонімія балканського ареалу: Автореф. дис. ... д. філол. наук. – К., 2009.
5. *Кравченко Ю.В.* Гідронімія колишнього Великого Лугу Запорозького: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Запоріжжя, 2009.
6. *Падалка Р.М.* Динаміка прізвищ Слов'янського р-ну Донецької області (кінець XIX – початок XXI ст.): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Дніпропетровськ, 2009.

2010 р.

1. *Буга Т.В.* Динаміка особових імен Центральної Донеччини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 2010.

2. *Кихтюк В.В.* Історична топоніміка Волині: формування, джерела, зв'язок із розвитком суспільства: Автореф. дис. ... канд. іст. наук. – К., 2010.

3. *Кашилян О.М.* Словозмінна парадигматика українських прізвищ: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Кіровоград, 2010.

4. *Неклесова В.Ю.* Когнітивна природа власних назв на позначення часу: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Одеса, 2010.

5. *Павликівська Н.М.* Українська псевдонімія ХХ століття: Автореф. дис. ... д. філол. наук. – К., 2010.

6. *Тимошик Г.В.* Бібліоантропоніми в новочасних перекладах Святого Письма українською мовою: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2010.

2011 р.

1. *Алексєєва О.М.* Лінгвістична генеза та сучасний стан антропонімів США й України: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2011.

2. *Антонюк О.В.* Сучасні прізвиська Донеччини (семантика і структура): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 2011.

3. *Дзюба М.М.* Епоніми в українській науковій термінології: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Луцьк, 2011.

4. *Ібрагімова В.Ф.* Структура і семантика антропонімів у дериваційному аспекті (на матеріалі російських та українських прізвищ тюркського походження): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Харків, 2011.

5. *Лукаш Г.П.* Український конотонімікон: структура і чинники формування: Автореф. дис. ... д. філол. наук. – К., 2011.

6. *Марочкіна О.О.* Формування прізвищевої системи Розточчя: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2011.

7. *Михайличенко Н.Є.* Структурно-семантичні типи українських ойконімів із формантами -ець, -иця: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2011.

8. *Наливайко М.Я.* Неофіційна антропонімія Львівщини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2011.

9. *Нуждак Л.В.* Український ономастикон посттоталітарної доби крізь призму еколінгвістики: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2011.

10. *Проць О.І.* Мікротопонімія півночі Львівської області: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2011.

11. *Чорноус О.В.* Динаміка особових імен м. Кіровограда у ХХ ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2011.

2012 р.

1. *Білінська Л.П.* Формування мікротопонімії Покуття: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2012.

2. *Вебер Н.В.* Мікроойконімія Івано-Франківщини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2012.

3. *Вирста Н.Б.* Становлення та розвиток антропонімії Покуття: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2012.

4. *Потапчук І.М.* Народна географічна термінологія в західнополіських говірках: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Луцьк, 2012.

2013 р.

1. *Петрашик Ю.М.* Ергонімія Тернопільщини ХХ – початку ХХІ ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Чернівці, 2013.

2. *Сидоренко О.М.* Номінаційні процеси в полілінгвальній ергонімії Донеччини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 2013.

3. *Тільнова І.В.* Переносне вживання пропріальної лексики в публіцистичному стилі сучасної української мови: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Дніпропетровськ, 2013.

4. *Чучвара А.* Соціокогнітивні чинники формування прізвиська школяра (на матеріалі неофіційного іменника учнів Львівської області): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2013.

5. *Шийка С.В.* Народна географічна термінологія Ровенщини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2013.

2014 р.

1. *Долбіна К.Д.* Когнітивні аспекти функціонування ~~зоо~~німних пропріальних одиниць: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Одеса, 2014.
2. *Насакіна С.В.* Структура та функціональне навантаження власних назв у рекламних текстах фармацевтичних препаратів: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Одеса, 2014.
3. *Нестерчук О.Г.* Словотвір варіантів власних особових імен жителів Волинського Полісся: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Луцьк, 2014.
4. *Пежинська О.М.* Топоніми французької мови: динаміка форм та функціональних ознак: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2014.

2015 р.

1. *Дідур Ю.І.* Особливості функціонування ергонімів у мові, мовленні та ментальному лексиконі (в українській, англійській та російській мовах): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Одеса, 2015.
2. *Слабоуз В.В.* Власні назви як об'єкт онімографії у теоретичному та прикладному аспектах: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Одеса, 2015.
3. *Светочева С.М.* Германські теоніми: семантичний та функціональний аспекти (на матеріалі давніх англійських текстів та текстів «Старшої Едди»): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Одеса, 2015.

2016 р.

1. *Бутко С.Г.* Ономастикон українських замовлянь: походження, склад, функції: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Харків, 2016. – 23 с.
2. *Вербовета О.С.* Неофіційна антропонімія Тернопільщини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2016. – 20 с.
3. *Карпенко М.Ю.* Онімний простір Інтернету (на матеріалі англійських сайтонімів) // Автореф. дис. ... канд. філол.

наук. – Одеса, 2016. – 20 с.

4. *Купчинська З.* Стратиграфія архаїчної ойконімії України. – Львів: НТШ, 2016. – 1278 с. (захист на основі монографії).

5. *Павлюк В.А.* Становлення неофіційного антропонімікону Вінниччини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Вінниця, 2016. – 19 с.

ЮВІЛЕЇ

С.Л. Ковтюх (Кропивницький)

З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ В.В. ЛУЧИКА

Ювілей публічної людини – це завжди привід не тільки порадіти, привітати, а й осмислити, зрозуміти причину такої уваги до неї.

20 жовтня 2014 р. наукова громадськість України та всього слов'янського світу відзначала 60-річчя Василя Вікторовича Лучика – доктора філологічних наук, професора, ~~завідувача~~ кафедри загального і слов'янського мовознавства Національного університету «Кієво-Могилянська академія». Українська наука може пишатися значними досягненнями ювіляра. Він автор близько 200 наукових і науково-дидактичних праць із проблем глотогенезу українців і слов'ян, ономастики, етимології, словотвору. Це насамперед індивідуальні монографії «Автохтонні гідроніми Середнього Дніпро-Бузького межиріччя» (1996), «Іншомовні гідроніми Середнього Дніпро-Бузького межиріччя» (1999), підручник «Вступ до слов'янської філології» (2008; 2013), «Етимологічний словник топонімів України» (2014). Крім цього, В. В. Лучик – співавтор «Словника народних географічних термінів Кіровоградщини» (1999), «Словника мікрогідронімів України» (2004), загальнослов'янської енциклопедії «Слов'янська ономастика» (Варшава-Краків, 2002, 2003) у двох томах, автор численних статей у вітчизняних і зарубіжних виданнях. Василь Вікторович – неодмінний учасник багатьох національних і міжнародних наукових конференцій, семінарів, круглих столів в Україні, Білорусі, Росії, Польщі, Словаччині, Молдові, виголосив доповіді на XIV і XV Міжнародних з'їздах славистів у Македонії (м. Охрид, 2008) та Білорусі (м. Мінськ, 2013).

Ми знаємо й шануємо В. В. Лучика як талановитого вченого, авторитетного викладача, світлу людину, у якій інтелект і принциповість органічно поєднуються з глибокою сердечністю та душевністю. Йому властива ота „хронічна українська доброта”, що ґрунтується на ніжності й уважності, щедрості

й вимогливості. Це й не дивно, адже волею долі Василь Вікторович обіймав посади, на яких „не знаєш і сам – ти бранець чи обранець?”. Звідки така гармонія, таке рідкісне переплетіння позитивів у характері однієї людини? Безперечно, від батьків, від рідного краю, від місця, де народився.

В.В. Лучик народився 1954 р. на благословенній Чернівеччині – у с. Михайлівка Кельменецького району. Селянська родина нарекла сина Василем, щоб царював над своїм життям, тато подарував ім'я по батькові Вікторович, проте йому, на жаль, не судилося побачити сина переможцем: трагічно загинув, коли малому ще не виповнилося й року. Дитину виховували не словами, а власним прикладом, тому, мабуть, від мами Марії Леонтіївни Василеві Вікторовичу дісталася в спадок надзвичайна працелюбність, а ще толерантність, людяність, повага до місцевих традицій і народних звичаїв. Українці здавна із сакральним трепетом ставилися до води як до життєдайної основи світотворення. Детально вивчаючи культ водної стихії, дослідниця фольклору та етнографії О.М. Таланчук зазначала: „Якщо ж говорити про поклоніння слов'ян силам стихій, то, напевне, воду серед них можна поставити на перше місце. Українці ж і досі залишилися водопоклонниками – свідомими або підсвідомими. Семантичне поле міфологеми води безмежне, враховувати всі нюанси символічного застосування її у народній свідомості, мабуть, неможливо, тому що говорити про воду – це зачіпати питання життя і смерті, космосу і хаосу; це говорити про матір і дитину, небо і землю, літо і зиму, красу і розум, любов і страждання, – тобто про все, що бачить, чує і чим живе людина”. Вода для українців наділена астральною енергетикою, благодаттю зцілення, оповита ореолом святості, є символом морального і духовного очищення. Тому не випадково В.В. Лучик так багато уваги приділяв вивченню назв водних об'єктів, після закінчення докторантури 1992–1995 рр. на кафедрі української мови Київського державного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова блискуче захистив докторську ~~дисертацію~~ «Гідронімія Середнього Дніпро-Бузького межиріччя» (науковий консультант – професор С.П. Бевзенко).

Василь Вікторович навчався спочатку в Михайлівській восьмирічній школі, пізніше – у Лівинецькій середній школі, яку закінчив 1971 р. Після водійських курсів у 1972–1974 рр.

служив у групі радянських військ у Німеччині. Згодом, замість омріяного історичного факультету Чернівецького держуніверситету, опинився на російському відділенні філологічного факультету, який закінчив з відзнакою 1980 р.

34 роки В. В. Лучик щедро засіває освітянську ниву розумним, добрим, вічним, формує глибокі знання й наукові зацікавлення своїх студентів, виховує в них високі моральні принципи. Адже, як мудро зазначав Й.-В. Гете, „учаться в того, кого люблять”. Науково-педагогічну діяльність Василь Вікторович розпочав викладачем російської мови в Полтавському державному педагогічному інституті імені В.Г. Короленка, куди потрапив на запрошення завідувача кафедри професора В.О. Горпинича, під керівництвом якого 1986 р. в Дніпропетровському держуніверситеті успішно захистив кандидатську дисертацію «Словотвірні особливості катойконімів у російському розмовному мовленні».

В.В. Лучик пройшов шлях від старшого викладача кафедри філологічних дисциплін до доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри української мови Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Тут він був заступником декана факультету початкового навчання, відповідальним редактором «Наукових записок КДПУ ім. В. Винниченка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)», членом спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій, керував аспірантами і докторантами, організував Центральноукраїнський ономастичний центр, провів ІХ Всеукраїнську ономастичну конференцію, був членом ономастичної комісії при Кіровоградській міській держадміністрації, отримав знак «Відмінник освіти України». Паралельно кілька років викладав польським студентам українську мову, порівняльну граматику слов'янських мов, організував науково-дослідний семінар в Інституті східнослов'янської філології Сілезького університету (м. Сосновець).

Життя людини можна вважати по-справжньому вдалим, коли вона стає на поріг чергового ювілею із щедрим ужином, знаючи, що більшість із колись омріяного здобуто. Великі люди кажуть: без фанатизму нічого не досягнеш! Василь Вікторович належить саме до тих обранців Фортуни, які палко віддані своїй справі і через те бсолютно щасливі. Життя

ювіляра – це справжній любовний роман, у якому головною героїнею, обраницею його наукового серця є українська ономастика. І він, як справжній чоловік, залишається вірним їй і донині.

Пригадую, як Василь Вікторович завжди підбивав підсумки наукових зібрань кількох кафедр у Кіровоградському педуніверситеті, як системно, точно, виважено аналізував доповіді колег. Одного разу я була свідком, як ювіляр працював над докторською дисертацією: приходив до академічної бібліотеки вранці, займав місце й працював, не піднімаючи голови й ні на що не відвертаючи уваги аж до самого закриття. І так щодня, щотижня. В.В. Лучик став справжнім уособленням працьовитості, яка щедро обдарувала його своїми плодами у вигляді визнання наукової спільноти. Багато років тому він не просто ввійшов до величної царини мовознавства, а й сам став його живою науковою свяติною.

Саме Василеві Вікторовичу було довірено підготувати українську частину до фундаментальної 2-томної енциклопедії «Słowiańska onomastyka», яку видала 2002–2003 рр. Польська академія наук у Варшаві-Кракові. Його приятель і земляк доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри історії та культури української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича М.С. Скаб так описує той відомий факт наукової біографії ювіляра: «До цієї праці вчений залучив таких знаних ономастів, як Ю.О. Карпенко і П.П. Чучка, але лівову частку українського тексту енциклопедії (18 із 24 тематичних статей) Василь Вікторович підготував сам. За обсягом з 12 слов'янських частин цієї узагальнювальної ономастичної праці лише українська не має жодної ремарки „brak opracowania”, а за якістю член редколегії енциклопедії Є. Дум назвав її однією з найкращих, що свідчить про високий рівень розвитку вітчизняної ономастики й характеризує українських співавторів як провідних учених у цій галузі слов'янської філології».

Спадають на пам'ять міжнародні та всеукраїнські конференції, зокрема ономастичні, під час яких сходилися В.В. Лучик, В.П. Шульгач, С.О. Вербич, Я.П. Редьква – і починалися наукові дискусії, звучали різні гіпотези, розв'язувалися давні мовознавчі проблеми... Шанованою музою на форумах цього квартету була етимологія. Я надзвичайно люблю бра-

ти участь саме в ономастичних конференціях (з 1997 р., коли вперше потрапила на VII Всеукраїнську, не пропустила жодної), адже вони давно стали місцем, де можна не тільки обговорити актуальні лінгвістичні питання, а й отримати позитивні емоції від спілкування в атмосфері дружньої наукової родини. Василь Вікторович – неперевершений організатор і керівник неформальних філологічних застіль, де він зазвичай душа товариства.

Так історично склалося, що наш університет став кузнем кадрів для Національного університету «Києво-Могилянська академія». 2004 р. на запрошення керівництва НаУКМА Василь Вікторович Лучик переїздить до Києва, де спочатку працює професором кафедри української мови, а з 2007 р. очолює новостворену кафедру загального і слов'янського мовознавства, на якій 2008 р. запроваджує магістерську програму «Філологія. Теорія, історія української мови та компаративістика». Як співорганізатор провів II та III Міжнародні наукові конференції, присвячені пам'яті Омеляна Пріцака.

Ні на мить не згасає науковий запал ювіляра, здається, з кожним роком ватра його непересічного таланту розгорається сильніше та яскравіше. В.В. Лучик – один із рецензентів 6-го тому фундаментального «Етимологічного словника української мови» (2012), відповідальний редактор «Етимологічного словника запозичених суфіксів і суфіксоїдів української мови», укладеного П.О. Селігеєм, та колективного «Етимологічного словника суфіксів української мови», аналогів якому немає не тільки в слов'янській, а й у світовій лексикографії.

Василем Вікторовичем захоплюються і студенти, і молоді аспіранти, і визнані метри українського мовознавства. Для одних він мудрий наставник, для інших – друг, соратник. Окрема сторінка професійної біографії ювіляра – це робота з молодими аспірантами та докторантами, які під керівництвом високоповажного професора проходять усі етапи становлення й розвитку серйозного науковця. І найбільша заслуга в цьому – В.В. Лучика, який зміг передати молоді той справжній ентузіазм залюбленого у свою працю вченого й сформував власну наукову школу. Під його керівництвом захищено 10 кандидатських дисертацій. Василь Вікторович по-новому відкриває цей дивовижний світ лінгвістики для багатьох поколінь дослідників і в Україні, і за її межами, дає

поштовх їхній творчості, підтримує та скеровує сучасні наукові пошуки. Тож нехай його життєва скарбниця буде багатшою, ніж реєстр найбільшого ономастичного словника, хай обростає заслужена слава новими позитивними конотаціями, а також нехай символічним буде приклад шанованого ювіляра для всіх, хто прагне стати на стежку успіху.

Багато уваги приділяє Василь Вікторович Лучик професійно-організаційній і громадській роботі. Крім завідування кафедрою загального і слов'янського мовознавства, членства в раді факультету гуманітарних наук, редагування започаткованого ним збірника наукових праць «Магістеріум: Мовознавчі студії» в НаУКМА, він є членом ученої ради і спеціалізованої вченої ради в Інституті мовознавства імені О.О. Потебні НАН України, Наукової координаційної ради «Закономірності розвитку мов і практика мовної діяльності», членом Української ономастичної комісії при Відділенні літератури, мови та мистецтвознавства НАН України, членом Міжнародної ономастичної комісії при Міжнародному комітеті славістів, членом редколегії академічних часописів «Мовознавство», «Українська мова», виступає офіційним опонентом на захисті кандидатських і докторських дисертацій тощо.

На вшануванні Вінстона Черчилля з нагоди його 80-річчя один фоторепортер звернувся до нього із запитанням: „Я сподіваюся, пане Черчилль, що мені буде дозволено і в день сторіччя сфотографувати Вас?“ – „У такому випадку, – відповів Черчилль, – вам доведеться двадцять років ретельно піклуватися про своє здоров'я“. Василеві Вікторовичу – тільки 60, тому ми готові 40 років ретельно дбати про власне здоров'я, щоб мати можливість привітати вельмиповажного, високодостойного Василя Вікторовича Лучика в день столітнього ювілею!

Сьогодні Творець щедро винагороджує його зусилля визначними досягненнями: щасливою родиною, улюбленою справою, повагою та вдячністю колег. Це результат великої попередньої роботи – роботи над своїми думками, над взаєминами із зовнішнім світом, з кожною людиною, яку Господь привів у його життя, над зростанням фахової майстерності, над вихованням нової плеяди послідовників. Його відданість справі, компетентність, наполегливість, високий професіо-

налізм та життєва мудрість створили заслужений авторитет серед колег, а душевна щедрість, турбота про людей, доброзичливість є прикладом для наслідування.

Тож нехай Усевишній зміцнює сили ювіляра, дарує йому багато нових творчих ідей, наукових відкриттів, невичерпної життєвої енергії, а здобутки нехай множаться так само, як кількість онімів різних класів і підкласів у мовній системі!

Миру та достатку, любові й слави Василеві Вікторовичу Лучику – справжньому лицареві ономастики, чуйній людині та яскравій особистості – на многії й преблагії літа!

IN MEMORIAM

С.О. Вербич (Київ)

ОТІН ЄВГЕН СТЕПАНОВИЧ (13.04.1932–14.01.2015)

На початку 2015-го року обірвалося життя видатного українського мовознавця Євгена Степановича Отіна. Не стало людини, вченого, мудрого порадника і наставника. З відходом в інший світ Євгена Степановича зі скорботою і щемом у серці усвідомлюємо безповоротну втрату для української науки й освіти цієї багатогранної особистості, за спогадами друзів і колег, – одного з найвидатніших науковців нашого часу, прекрасного викладача, доброго товариша. Цілісний портрет Є.С. Отіна був би неповним без короткого огляду основних віх його життєвого шляху й науково-педагогічної діяльності. Народився Євген Степанович 1932 р. в Дніпропетровську. Вищу освіту здобув у рідному місті, закінчивши в 1954 р. історико-філологічний факультет Дніпропетровського університету. Свій трудовий шлях розпочав із учительства. Упродовж 1954–1956 рр. викладав російську мову і літературу в далекому Казахстані – у Мамлютській середній школі ім. М. Горького. Згодом повернувся в Україну, продовживши роботу вчителем у м. Жданові (тепер – Маріуполь). Очевидно, саме тоді Є.С. Отін і зацікавився мовознавчою наукою, що спонукало його в 1957 р. вступити до заочної аспірантури Московського обласного педінституту ім. Н.К. Крупської. Після її закінчення доля пов'язала Євгена Степановича з Донецьким педагогічним інститутом (тепер – Донецький національний університет), у якому з 1961 р. він розпочав свою професійну діяльність на посаді асистента кафедри російської мови, дійшовши до професора університету. У 1963 р. захистив кандидатську дисертацію з історичного синтаксису російської мови. Подальший науковий пошук Євгена Степановича пов'язаний із роботою над докторською дисертацією «Гідронімія південно-східної України», яку він захистив 1974 р. Це була перша докторська дисертація з гідронімії в тодішньому СРСР. З того часу Є.С. Отін успішно

поєднував наукову роботу з викладацькою та адміністративною діяльністю. З 1977 р. він завідувач кафедри загального мовознавства та історії мови, з 1986 р. – декан філологічного факультету Донецького університету. Інтенсивність науково-педагогічної діяльності Євгена Степановича вражає. Він автор 350 праць, присвячених проблемам загального мовознавства, української, російської, тюркської, грецької ономастики, етимології, історії української та російської мов, стилістики. Серед наукових зацікавлень ученого чільне місце посідає ономастика, про що свідчать такі його фундаментальні праці: «Гідроніми Східної України» (К., 1977), «Топонимия приазовских греков: Историко-этимологический словарь географических названий. – Изд. 2-е, испр. и дополн.» (Донецк, 2002), «Словарь коннотативных собственных имен» (два видання: Донецьк, 2004; М., 2006), «Гидронимия Дона: монография в 2-х т.: Т. 1: Верхний и Средний Дон (Донецк, 2011). Т.2: Нижний Дон (Донецк, 2013)», «Топонимия Донецчины» (Донецк, 2013). Любов до ономастики Є.С. Отін прищепив багатьом своїм учням, які створили під його керівництвом Донецьку ономастичну школу. Проте учнями Євгена Степановича вважають себе не лише ономасти, але й фахівці з етимології, історії української та російської мов. Під його керівництвом захищено 42 кандидатські й 3 докторські дисертації. Організаторський талант Є.С. Отіна, крім завідування кафедрою й перебування на посаді декана філологічного факультету, проявився і в інших сферах діяльності. Він був відповідальним редактором збірників наукових праць «Вісник Донецького національного університету. Серія. Б. Гуманітарні науки» і «Востоčnoукраинский лингвистический сборник», наукового журналу «Логос ономастики», головою спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій. Вагомий внесок Євгена Степановича в розвиток української, а також російської науки й освіти гідно відзначений. Він відмінник народної освіти УРСР, академік вищої школи АН України, заслужений професор Донецького національного університету, заслужений діяч науки і техніки України, дійсний член Петровської академії наук і мистецтв у Санкт-Петербурзі. Нагороджений медаллю «За заслуги в галузі освіти і педагогічної науки» ім. А.С. Макаренка та медаллю О.С. Пушкіна «За большие заслуги в распространении русского

языка» Міжнародної асоціації викладачів російської мови й літератури. Ім'я Є.С. Отіна відоме й за кордоном. Свідчення цього – визнання вченого Міжнародним біографічним центром Кембриджа (Великобританія), який двічі присвоював йому звання «Людина року» (1992, 1998 рр.).

Кажуть, людина не зникає безслідно. Вона залишає після себе непроминутий слід своєї праці, спогади про добре ім'я. Світла пам'ять про Євгена Степановича Отіна не згасне в душах усіх, хто його знав, любив і шанував.

БУЧКО ДМИТРО ГРИГОРОВИЧ
(08.11.1937 – 11.02.2014)

11 лютого відійшов у вічність Д.Г. Бучко, видатний український мовознавець, знаний у слов'янському світі ономаст, натхненний дослідник та організатор назвознавчих студій в Україні, неперевершений дидактик і вчитель, великий патріот рідної землі.

14 лютого родина, друзі, колеги попрощалися з покійним на одному з цвинтарів Чернівців, міста, з яким пов'язані майже тридцять років його життя, у якому він зустрів свою долю – Ганну Євгенівну Бучко (до заміжжя Лопушанську), сьогодні відомого українського ономаста, викладача з 50-літнім педагогічним стажем; міста, де народилися їхні сини Нестор і Ростислав, де написано чимало праць, зокрема й обидві дисертації; міста, у якому багато людей пишається тим, що є учнями професора Бучка.

Дмитро Григорович Бучко народився 8 листопада 1937 р. в с. Закіпці (гміна Нова Гребля) Любачівського повіту (тепер Підкарпатського воєводства, Польща). Восени 1945 р. сім'ю батьків разом із тисячами інших українських родин депортували в Україну. Після тривалих поневірянь товарними вагонами 14 жовтня переселенців вивантажили в с. Озерна Зборівського району Тернопільської області й наказали шукати собі житло в зруйнованих війною навколишніх селах. Родина Бучків у кінці жовтня знайшла прихисток у містечку Козлів (нині смт Козівського району Тернопільської області). Тут 1945 р. восьмирічний Дмитро пішов до середньої школи, десятий клас якої закінчив 1955 р. З 1955 до 1960 рр. навчався на філологічному факультеті Львівського університету, на старших курсах зацікавився науковою роботою, ґрунтовно вивчав болгарську мову, пробував перекладати українською твори болгарських письменників. Після завершення університетської освіти Д.Г. Бучко працював у відділі мовознавства Інституту суспільних наук АН УРСР у Львові (нині Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України), яким керувала професор Лукія Гумецька. Власне, під її керівництвом почав вивчати історію української мови та українську

топонімію – передусім назви населених пунктів. Онімна лексика і стане в майбутньому основним об'єктом його наукових досліджень.

З 1966 р. Д.Г. Бучко на викладацькій роботі в Чернівецькому університеті, у якому пройшов шлях від асистента до доктора наук, завідувача кафедри української мови. З вересня 1969 до вересня 1972 рр. навчався в аспірантурі при кафедрі української мови Львівського університету (науковий керівник професор Іван Ковалик). Після завершення аспірантури 1972 р. захистив кандидатську дисертацію «Українські топоніми на -івці, -инці в XIV–XX ст.». 1990р. вийшла друком його монографія «Походження назв населених пунктів Покуття», у якій простежено розвиток назв поселень цієї історично-географічної території України з XII ст. до наших днів, визначено походження близько тисячі ойконімів. 1992 р. Д.Г. Бучко захистив докторську дисертацію «Ойконімія Покуття». У вересні 1993 р. очолив кафедру українського та загального мовознавства Тернопільського педагогічного інституту. Упродовж 1998–2003 рр. він – надзвичайний професор у Люблінському католицькому університеті, керівник кафедри слов'янських мов, протягом цього періоду також читав лекції в Люблінському університеті ім. М. Кюрі-Складовської. Там під його керівництвом захистили магістерські роботи понад 20 студентів. Неодноразово шановний професор виступав і опонентом докторських дисертацій (роботи Г. Нуцковської, Т. Колодинської, Д. Новацької). Дмитро Григорович також палко підтримував розвиток польської україністики в провідних університетських центрах – Кракові, Варшаві, Любліні; знав достеменно навіть про кількісні набори польських студентів на відділення української мови та літератури. А своїми люблінськими магістрами, число яких щороку сягало десятка, завжди особливо пишався, кажучи: "... мені за них не соромно, бо рівень їхніх робіт був високим".

З 1998 р. Д.Г. Бучко – професор кафедри української мови Львівського національного університету імені Івана Франка.

Привертає увагу вагомий науковий доробок Дмитра Григоровича – понад 150 праць із топоніміки України, лексикографії, історії мовознавства. Більшість із них присвячена ойконіміці, вивченню походження та розвитку назв населених пунктів України як у синхронічному, так і в діахронічному

аспектах (основні з них: монографія «Походження назв населених пунктів Покуття» (1990), статті: «Топоніми на -івці, -инці та історія заселення України» (1979), «Ареали українських топонімів на -івці, -инці в XIV–XX ст.» (1980), «Засади укладання ономастичного атласу України», «Кілька уваг про принципи номінації в ойконімії України» (1997), «Післявоєнне впорядкування назв населених пунктів і його вплив на ойконімію систему України» (1998), «Класифікація ойконімів України (словотвірної-мотиваційний аспект)» (2001), «Регіоналізми в ойконімії України» (2003), «Відпатронімії ойконіми України на -инці» (2005), «Ойконіми України на -иця» (2007), «Основні принципи і способи номінації поселень у Галицькій землі» (2009), «Особливості номінації поселень на новозаселеній території» (2011)); інших класів власних назв («Ороніми Бойківщини: мотиваційна і словотвірна характеристика» (1999, у співавторстві), «Основні принципи (критерії) творення українських ергонімів» (2011)). Вагоме місце в творчій спадщині Д.Г. Бучка посідають теоретичні та лексикографічні проблеми ономастики (найважливіші праці: «Апелятивна і пропріальна номінації» (2005), «Інверсійний словник ойконімів України» (2001), «Спільне та відмінне у принципах номінації поселень і мікрооб'єктів» (2014), «Онїмізація і трансонїмізація в ойконімії» (2014)); питання історії української мови («Маловідомі сторінки з рукописної спадщини О. Павловського» (1962), «Словарь малоросійського наречія» О. Павловського» (1972), «Іван Верхратський – філолог і природознавець» (1996), «Листування Івана Франка з європейськими вченими» (1998)) тощо. Крім цього, Д.Г. Бучко – автор першого в Україні «Словника української ономастичної термінології» (2012, у співавторстві з Н. Ткачовою).

Важливою цариною діяльності професора Д.Г. Бучка була участь у редакційних радах кількох українських та зарубіжних часописів («Prace językoznawcze», «Вісник Прикарпатського університету» та ін.), редагування збірників наукових праць, зокрема матеріалів конференцій (напр. «Z badań nad polsko-ukraińskimi powiązaniem językowymi» (Lublin, 2003)). Варто відзначити також роль Д.Г. Бучка як відповідального редактора «Наукових записок ТНПУ. Серія: Мовознавство» (з 1998 р.).

Упродовж багатьох років Дмитро Григорович чимало сил,

часу та енергії віддавав організації наукової діяльності в Україні та поза її межами, був активним учасником наукових товариств й організацій: 1985–1995 рр. – член авторського міжнародного колективу з укладання «Слов'янського ономастичного атласу»; з 2001 р. – член Комісії польсько-українських культурних зв'язків при Польській АН, з 2007 р. – член Української ономастичної комісії, з 2010 р. – член Ономастичної комісії Міжнародного комітету славістів. Кожна із всеукраїнських ономастичних конференцій була проведена за активної участі професора Бучка. Знаний польський мовознавець М. Лесів із вдячністю згадує, що два люблінські університети (UMCS і KUL) сьогодні своїм високим рівнем україністики завдячують також і самовідданій науковій, видавничій та дидактичній діяльності Д.Г. Бучка. Під керівництвом Дмитра Григоровича в Тернопільському національному педагогічному університеті при кафедрі українського і загального мовознавства створено «Західноукраїнський ономастичний центр», члени якого продовжують працювати над укладанням «Словника українських прізвищ Карпат і Прикарпаття», активно вивчають українську топонімію, антропонімію, ергонімію, урбанонімію.

Не можна оминати увагою і вагомий внесок Д.Г. Бучка в організацію та розгортання ономастичних студій в Україні та за її межами. Про це промовисто свідчать понад 20 кандидатських досліджень із різних ономастичних напрямів, написані під його керівництвом. Їх автори працюють сьогодні викладачами в низці вищих навчальних закладів України – у Тернополі, Львові, Чернівцях, Дрогобичі, Хмельницькому. Він був науковим консультантом трьох докторських дисертацій, написав понад 50 відгуків на автореферати кандидатських і докторських дисертацій, опонував на захисті понад 20 дисертацій.

З 1996 р. Д.Г. Бучко – член спеціалізованих учених рад Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і Львівського національного університету імені І. Франка з присудження наукових ступенів кандидата філологічних наук і доктора філологічних наук зі спеціальності „українська мова”, упродовж 1996–2001 рр. – заступник голови спеціалізованої вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка з

присудження наукових ступенів кандидата філологічних наук зі спеціальності „українська мова” та „методика викладання української мови”; 1998–2003 рр. – член спеціалізованої ради із захисту докторських (габілітаційних) робіт з гуманітарних наук у Люблінському католицькому університеті.

Професор Бучко – учасник багатьох міжнародних конгресів, наукових конференцій та з’їздів, зокрема: XIII і XXI конгресів ономастів (Краків, Упсала), IX з’їзду славістів (Київ, 1983), I, II, IV з’їздів українців світу (Київ, Львів, Одеса), III з’їзду діалектологів і геолінгвістів (Люблін), I Міжнародного з’їзду гуцулів (Івано-Франківськ), I Міжнародного з’їзду бойків (м. Турка Львівської обл.), міжнародних конференцій у Польщі (Білосток, Варшава, Краків, Лодзь, Люблін, Ополе, Піла та ін.), Росії (Москва, Ленінград, Владимир), Болгарії (Велико-Тирново), Австрії (Грац, Клягенфурт), Латвії (Рига), Білорусі (Вітебськ, Мінськ) та ін.

Дмитро Григорович належав до тих людей, які повністю віддані науці й жертвовно служать їй. Учений широкого світогляду й глибокої ерудиції, чесний і принциповий у наукових дослідженнях – прискіпливий, вимогливий до себе й до інших, відданий справжній, а не кон’юктурній науці. Таким ми його пам’ятатимемо.

Своїх учнів Д.Г. Бучко навчав об’єктивному, ~~неупередженому~~ ставленню до наукових проблем, застерігав від поспішних, тим паче „модних” висновків, спонукав ретельно й вдумливо працювати з фактичним матеріалом. Його улюблений, відомий багатьом вислів про те, що має правити за мірило наукової вагомості тих чи інших наукових узагальнень, – „Матеріал покаже...”.

Але насамперед Дмитро Григорович був педагогом. У своє життя, працюючи з 1966 р. в навчальних закладах Чернівців, Тернополя і Любліна, читав різні курси із сучасної української літературної мови, історії української мови, викладав вступ до мовознавства, загальне мовознавство, порівняльну граматику слов’янських мов, польську мову, спецкурс ономастики та ін., керував дипломними й магістерськими роботами. Любив студентів і опікувався ними: спершу як старший товариш, згодом – як батько і наставник.

Як справжній патріот України й ерудована особистість ще в далекому 2001 р. (коли, власне, й працював у Люблінсько-

му католицькому університеті) в інтерв’ю кореспондентові газети «Тернопіль вечірній» Д.Г. Бучко передбачливо сказав: „Польща дуже зацікавлена в незалежній Україні, бо не хоче межувати з Росією...” («Тернопіль вечірній», № 38 (1118) від 29 серпня 2001 р.). Як актуально звучать ці рядки, зважаючи на нинішню ситуацію в країні та вагому роль Республіки Польща – нашого адвоката в Європі – у зближенні України та ЄС.

Дмитро Григорович був неймовірно добрим, тактовним, справедливим і надійним, жив з відкритим і щирим серцем, помножував добро навколо себе в геометричній прогресії. Кожен, хто бодай коротко був із ним знайомий, згадує його як інтелігентну, толерантну й чуйну людину, зустріч з якою була святом. Мав талант кожного зустріти, як рідного – тепло, щиро, по-українськи, завжди знаходив хороші й потрібні слова, умів пожартувати й підбадьорити, а очі світилися добротою та батьківською турботою. Члени кафедри згадують, що на одному з останніх засідань пан Професор раптом сказав: „Як я вас усіх люблю!...”.

Українське мовознавство втратило не лише видатного, діяльного, працюючого професора, автора багатьох вартисних досліджень, який упродовж усього життя віддано і плідно працював у царині ономастики й науковий доробок якого – це суттєвий фрагмент міцного підмурівку науки про власні назви як в українській лінгвістиці, так і в мовознавстві інших слов’янських народів, а й мудрого наставника, що виховав і залишив по собі цілу плеяду українських ономастів, розбудував Чернівецьку і заснував Тернопільську ономастичні школи.

На робочому столі Дмитра Григоровича залишилися незавершені праці... На півслові, на півподихові відійшов у вічність красивий, мужній, шляхетний, багатогранний і цілісний чоловік. У нашій пам’яті він залишиться неординарною, яскравою людиною з невичерпною молодечею енергією, суворою вимогливістю в роботі і, безперечно, добротою, прихованою в меткому погляді інтелектуала.

Нехай світло і затишно буде йому в небесних хоробах. Царство небесне і вічна пам’ять.

ОСТАШ РОМАН ІВАНОВИЧ
(07.08.1947 – 12.09.2015)¹

Була золота тепла осінь. Під ногами шурхотіло листя, а в повітрі вже ніби відчувалися подихи перших холодів. Ми йшли з моїм науковим керівником, Ларисою Терентіївною Масенко, обговорюючи мою майбутню статтю про прізвища. І тут наша розмова мимоволі обірвалася, бо ми обоє почули позад себе чоловічий і жіночий голоси, які натхненно намагалися вирішити суперечливі, але до болю знайомі нам питання з ономастики. І звісно ж ми не втрималися і якимось синхронно обернулися, бо цікавість дізнатися, хто ж на вулицях Києва переймається такими ж проблемами, як і ми, взяла гору. Оскільки ми несподівано зупинилися перед співрозмовниками, то вони також вимушені були стишити ходу. Це були невисокий на зріст чоловік із неймовірно приємним обличчям і молода дівчина зі світлим волоссям і блакитними очима. В очах моєї керівниці загравав усміх, і така ж тепла і щира усмішка відбилася на обличчі чоловіка. Я одразу збагнула, що вони давно знайомі й хороші приятелі. А далі були радісні рукостискання й розмови, розмови...

Ось так я вперше познайомилася з Романом Івановичем Остаšem і його донькою. І з того часу родина Осташих (Роман Іванович, його дружина – Надія Лаврентіївна, його донька – Любов Романівна) стала для мене, наче рідною, взірцем людської чуйності, товариської підтримки, відданості науці, здатності ділитися своїми набутками з іншими і любові до філології. Адже всі троє – кандидати філологічних наук, для яких важливі передусім питаннями ономастики, історії та діалектології української мови.

Роман Іванович не був викладачем, але до нього завжди тягнулися молоді науковці, щойно починаючи робити перші кроки у своїх дослідженнях. На ономастичних конференціях і семінарах, а також у листах він умів знайти ті слова,

аргументи, які підбадьорювали початківців і змушували з головою поринати в наукові пошуки. Роман Іванович був безмежно відданий науці, умів знаходити нерозв'язані питання навіть у вже, здавалося б, досліджених проблемах, охоче ділився своїми міркуваннями з іншими науковцями і цим запалював молодь. Доволі часто, і навіть у матеріально скрутні часи, Роман Іванович надсилав молодим науковцям відбитки рідкісних статей або інформацію про джерельну базу, яку вони могли використати у своїй дисертаційній роботі. Особисто в мене до цього часу збереглися і відбитки статей, і книжки, і теплі листи з цінними порадами, які мені, тоді ще зовсім зеленій аспірантці, щиро і від усієї душі надсилав Роман Іванович – уже знаний не тільки в Україні, а й далеко за її межами антропоніміст. Гадаю, такі скарби зберігаються в багатьох на сьогодні уже захищених кандидатів наук і доцентів.

До Романа Івановича завжди можна було звернутися з питаннями будь-якої складності, і він завжди віднаходив принаймні один, а то й декілька шляхів їх наукового розв'язання, охоче давав поради колегам, допомагав їм, був відкритим і щедро ділився науковими цікавинками. Був висококваліфікованим фахівцем, наукова компетентність якого цілком відповідала науковому ступеню рівня доктора філологічних наук і посаді професора.

7 серпня 2017 року йому виповнилося б 70 років. І ми могли б святкувати 70-річчя від дня народження і понад 45 років наукової діяльності видатного антропоніміста, ономаста, мовознавця, кандидата філологічних наук, старшого наукового співробітника Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України Романа Івановича Осташа. На жаль, він не дожив до свого ювілею, але назавжди залишиться в пам'яті рідних, друзів, колег, учнів та послідовників, бо залишив по собі величезну наукову спадщину, до якої буде звертатися не одне покоління науковців, а також – прекрасні спогади людей, яким пощастило з ним спілкуватися.

Народився Роман Іванович 7 серпня 1947 року в селі Стриганці Івано-Франківського (тепер – Тисменицького) району Івано-Франківської області в селянській родині, де шанували рідну землю, рідну культуру, рідне слово. Це були скрутні повоєнні роки. Але хлопчик змалку був допитливим, вияв-

¹Примітка. Частина біографічних та бібліографічних матеріалів про Р.І. Осташа люб'язно надала його донька – Любов Романівна Осташ.

ляв бажання до навчання, і щойно йому виповнилося шість років, пішов до школи в рідному селі, де й навчався з 1953 до 1961 року. Повну середню освіту здобував із 1961 до 1964 року в селі Рошнів Івано-Франківської області.

Таїна українського слова привела юнака на наукову стежину, і одразу після закінчення школи він вступив на українське відділення філологічного факультету Львівського університету імені Івана Франка, де й навчався з 1964 до 1969 року. Саме тут завдяки талановитим викладачам у Романа Івановича сформувався стійкий інтерес до мовознавства, зокрема ономастики. У 1966 році він слухав лекції з діалектології відомого топоніміста Євгенії Мартинівни Черняхівської, яка тоді під керівництвом професора І.І. Ковалика захистила кандидатську дисертацію й разом із О.Ф. Ріпецькою презентувала львівську ономастичну школу на різних форумах. А влітку разом з іншими студентами проходив діалектологічну практику на Бойківщині під керівництвом Є.М. Черняхівської та Д.Г. Бучка, який на той час був аспірантом І.І. Ковалика, а пізніше став видатним топонімістом.²

Очевидно, важливу роль у захопленні Р.І. Остаха антропонімікою відіграв і Юліан Костьович Редько, який читав тоді у Львівському університеті лекції з морфології сучасної української мови, а в гуртожитку для студентів – лекції про українські прізвища, які, за спогадами самого Романа Івановича, завжди викликали багато цікавості та запитань у студентів.³

Загалом дух і традиції високої науки Львівського університету в 60-х роках ХХ ст. свято берегли й передавали студентам видатні викладачі й науковці кафедри української мови: І.І. Ковалик (завідувач кафедри), П.П. Коструба, Ю.К. Редько, Б.В. Кобилянський, І.З. Петличний, Є.М. Черняхівська та інші, що не могло не відбитися на становленні Романа Івановича Остаха як науковця і на подальшій його дослідницькій праці.

²Осташ Р.І. Роздуми про львівську ономастику / Р.І. Осташ // Повідомлення української ономастичної комісії. Нова серія. – Випуск 1 (16). – К., 2012. – С. 18–20.

³Там само. – С. 30–31.

А потім була служба в армії з 1969 до 1971 року, після якої, повернувшись до Львова, Р.І. Осташ упродовж трьох місяців працює методистом Львівського обласного будинку народної творчості – з 7 липня до 1 жовтня 1971 року.

Однак покликання в нього було зовсім інше, і доля таки привела його до Інституту суспільних наук АН УРСР (з 1993 року – Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України), де він і пропрацював усе життя з 1971 до 2009 року в різних відділах, почавши з посади молодшого наукового співробітника й дійшовши до посади старшого наукового співробітника відділу української мови.

В Інституті під впливом визначних учених, таких як Л.Л. Гумецька, М.Л. Худаш, Роман Іванович сформувався як ономаст. Коло його наукових інтересів чітко окреслилося сферою історії мови, діалектології, антропоніміки. Він органічно ввійшов до когорти відомих львівських ономастів, які також певний час працювали в Інституті українознавства й своїми науковими здобутками розбудовували українську ономастику. З-поміж них О.А. Купчинський, Р.Й. Керста, Д.Г. Бучко, М.О. Демчук, М.І. Сенів та інші.⁴

Під керівництвом доктора філологічних наук Михайла Лукича Худаша Роман Іванович написав кандидатську дисертацію «Українська антропонімія першої половини XVII ст. Чоловічі власні імена (на матеріалі Реєстру Війська Запорозького 1649 р.)» і успішно захистив її 26 лютого 1987 року в Ужгородському університеті. Офіційними опонентами виступили доктор філологічних наук, професор С.П. Бевзенко та доктор філологічних наук професор П.П. Чучка⁵. Ця праця стала вагомим внеском в антропоніміку, оскільки вперше в науковий обіг було введено й проаналізовано величезний за обсягом матеріал – список чоловічих особових назв XVII ст. понад 40 тисяч козаків, створений за оригіналом пам'ятки, усебічно описано фонетичні та словотвірні варіанти імен, подано загальну характеристику українського чоловічого

⁴Там само. – С. 28–29.

⁵Осташ Р.І. Украинская антропонимия первой половины XVII века. Мужские личные имена (на материале Реестра Запорожского Войска 1649 г.) / Р.И. Осташ: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Ужгород, 1986. – 16 с.

іменника козацької доби, що неабияк сприяло дослідникам прізвищ для їхніх наукових пошуків.

Це дослідження стало стрижнем наукової діяльності Р.І. Остаха. Козацькі іменування він описував у багатьох статтях і колективних працях, відшукуючи ще не відкриті для широкого загалу питання «Реестру...», зокрема й міжетнічні зв'язки, і назви колишніх професій, і рідкісні імена, і структуру імен, і найбільш поширені чоловічі імена в українській антропонімії XVII ст. тощо⁶. Зрештою, його праця сприяла підготовці до друку транслітерації тексту знакової української писемної пам'ятки XVII ст. – «Реестру Війська Запорозького 1649 року», одним із упорядників якої він був, а також автором більшої частини додатків, зокрема таких: «Ідентифікація особи в Реєстрі», «До походження прізвищевих назв Реєстру (Спроба етимологічного словника)», «З історії дослідження «Реєстру Війська Запорозького 1649 року», «Матеріали до бібліографії»⁷.

Інколи до роботи чоловіка з антропонімним матеріалом XVII ст. долучалася й дружина Романа Івановича – Надія Лаврентіївна Остах, допомагаючи укладати індекс власних особових імен «Реестру ...» чи відшукуючи етимології рід-

⁶Остах Р.І. Західно- і південнослов'янські елементи в українській антропонімії першої половини XVII ст. / Р.І. Остах // Лексика української мови в її зв'язках з сусідніми слов'янськими і неслов'янськими мовами. – Ужгород, 1982. – С. 169–171; Остах Р.І. Імена в козацьких реєстрах / Р.І. Остах // Жовтень, 1984. – №4. – С. 105–107; Остах Р.І. Назви професій, зафіксовані в антропонімії східного Поділля XVI – першої половини XVII ст. / Р.І. Остах // Проблеми економічної географії Поділля. – Кам'янець-Подільський, 1988. – С. 160–162; Остах Р.І. Поширення найбільш типових чоловічих імен на Хмельниччині в першій половині XVII ст. / Р.І. Остах // Проблеми історичної географії Поділля. – Кам'янець-Подільський, 1982. – С. 137; Остах Р.І. Рідкісні чоловічі імена на Поділлі в першій половині XVII ст. / Р.І. Остах // Проблеми етнографії Поділля. – Кам'янець-Подільський, 1986. – С. 199–201; Остах Р.І. Словотворча структура. Типи імен за походженням / Р.І. Остах // Міжетнічні зв'язки в українській антропонімії XVII ст. («Реєстри всього Війська Запорозького» 1649 р. і мовно-територіальні контакти). – К.: Наукова думка, 1989. – С. 118–132.

⁷Реєстр Війська Запорозького 1649 року: транслітерація тексту / Підготували до друку: О.В. Тодійчук (головний упорядник), В.В. Страшко, Р.І. Остах, Р.В. Майборода; відп. ред. Ф.П. Шевченко. – К.: Наукова думка, 1995. – 592 с. – (Джерела з історії українського козацтва).

кісних козацьких прізвищевих назв⁸. А бувало й навпаки – Роман Іванович допомагав Надії Лаврентіївні опрацьовувати мовний матеріал рідної їй Холмщини, зокрема особові імена та прізвища, діалектну лексику тощо⁹.

Не менш значущою для українського мовознавства є робота Романа Івановича в складі колективу відділу української мови Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України над «Словником української мови XVI – першої половини XVII ст.», яка розпочалася в 1981 році й триває до цього часу. Р.І. Остах, як і Н.Л. Остах, – один із співавторів та укладачів цієї вагомий лексикографічної праці з історії української мови¹⁰.

Та справою всього свого життя він уважав роботу над створенням «Словника чоловічих власних імен на матеріалі Реєстру Війська Запорозького 1649 року». У сучасній українській антропонімії були і є всі матеріали для укладення етимологічного словника імен досліджуваного періоду, а самого словника немає, про що він писав ще в 1995 році, укладаючи індекс власних особових імен «Реестру...»¹¹. І ось, нарешті, у статті, опублікованій у 2004 році в «Діалектологічних студіях», підготованих до друку Інститутом українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Р.І. Остах подає принципи побудови такого словника, опис словникових статей і початок самого словника, який показав, наскільки це трудомістка та

⁸Остах Р.І. Індекс власних особових імен / Р.І. Остах, Н.Л. Остах // Реєстр Війська Запорозького 1649 року: транслітерація тексту / Підготували до друку: О.В. Тодійчук (гол. упорядник), В.В. Страшко, Р.І. Остах, Р.В. Майборода; відп. ред. Ф.П. Шевченко. – К.: Наукова думка, 1995. – С. 513–516. – (Джерела з історії українського козацтва); Остах Н.Л., Остах Р.І. Вірші Климентія Зиновієва як джерело до етимології козацьких рідкісних прізвищевих назв / Н.Л. Остах, Р.І. Остах // Пам'ятки писемності східнослов'янськими мовами XI – XVIII ст. – К., 1995. – С. 292–294.

⁹Остах Н.Л., Остах Р.І. Власні особові імена в антропонімії Холмщини / Н.Л. Остах, Р.І. Остах // Проблеми регіональної ономастики: Тези доп. і повід. наук. семінару. – К., 1994. – С. 38–39; Остах Н.Л., Остах Р.І. Прізвища переселенців із Холмщини в антропонімічному просторі України / Н.Л. Остах, Р.І. Остах // Студії з ономастики та етимології. 2002. – К., 2002. – С. 159–174.

¹⁰Словник української мови XVI – першої половини XVII ст. – Львів, 1994 – 2013. – Вип. 1–16.

¹¹Остах Р.І. Індекс власних особових імен. – С. 513–516.

грунтовна лексикографічна праця. Кожна словникова стаття інформує не лише про походження та кількісне вживання імені в «Реєстрі Війська Запорозького 1649 року», а про фіксацію цього оніма в інших писемних пам'ятках, функціонування в сучасному іменнику, сучасній системі українських прізвищ (як у повній формі, так і в складі основ прізвищ, що побутують на різних теренах України), за потреби наведено паралелі з іншими мовами¹². Спочатку Роман Іванович сам працював над словником, а потім – у співавторстві з донькою – Л.Р. Осташ¹³. Ця важлива ономастична праця на сьогодні повністю завершена, але, на жаль, окремим виданням так і не вийшла. Наразі опубліковано лише окремі частини словника в наукових збірниках у вигляді лексикографічного опрацювання імен, що починаються на окремі літери.

Окрім історичної антропонімії, Р.І. Осташа цікавили й сучасні оніми, зокрема сучасні українські прізвиська, яким присвячено щонайменше три ґрунтовні статті, що стали надійним дороговказом для молодих дослідників неофіційної антропонімії¹⁴; і ойконіми; і діалектна лексика, передусім рідного села Стриганці.

У співавторстві з Л.Р. Осташ Роман Іванович працював над створенням «Словника говірки села Стриганці Тисменицького району Івано-Франківської області». Любов Романівна й Роман Іванович запропонували нові підходи до лексикографічного опрацювання лексики сучасного мовлення мешканців одного села. Крім апелятивної лексики, у словник уведено й оніми (прізвища, вуличні прізвиська, мікротопо-

німи). Окрім фразеологізмів, подано також узвичаєні вислови. Кожна словникова стаття містить максимальну кількість прикладів-цитат із розмовного діалектного мовлення, особливо при тих значеннях, які можуть відрізнитися від значень тієї ж лексеми в літературній мові. Цей словник – вагомий внесок в українську діалектологію, а деякі з лексем, описані в ньому, становлять значний інтерес для дослідників історичної граматики¹⁵. На жаль, згаданий словник також не вийшов окремим виданням, наразі опубліковано лише окремі його частини в наукових збірниках у вигляді лексикографічного опрацювання діалектної лексики, що починається на окремі літери.

Загалом науковий доробок Романа Івановича Осташа настільки великий, що описати його в одній статті неможливо. Тут подані лише основні його праці. А частково осягнути масштаби й коло наукових інтересів науковця можна завдяки бібліографії лише ономастичних робіт Р.І. Осташа, опублікованих до 2000 р. включно, яка розміщена у виданні Інституту української мови НАН України¹⁶. Я не кажу вже про публікації з історії та діалектології української мови.

Зі своїми науковими досягненнями Р.І. Осташ виступав на всіх ономастичних конференціях та семінарах в Україні, а також на славистичних форумах як в Україні, так і за її межами, брав активну участь у наукових дискусіях і обговореннях доповідей. Саме завдяки своїм глибоким знанням ономастичних та історичних процесів у мові, а також активній позиції в наукових пошуках він із 2008 року став членом Української ономастичної комісії. Його праці широко відомі в ономастичних школах, а товариські стосунки склалися з багатьма

¹²Осташ Р. Українські особові імена середини XVII ст. як об'єкт лексикографії / Р. Осташ // Діалектологічні студії. 4. Школи, постаті, проблеми. – Львів, 2004. – С. 392–410.

¹³Напр., Осташ Л., Осташ Р. Українські особові імена середини XVII ст. як об'єкт лексикографії. 24 (ш, щ) / Л. Осташ, Р. Осташ // Лінгвостилістичні студії. – Луцьк, 2015. – Вип. 2. – С. 106–115 та ін.

¹⁴Осташ Р.І. Из життя сучасних українських прізвищк. 1 / Р.І. Осташ // Українська пропріальна лексика: м-ли наук. семінару (13 – 14 вересня 2000 р.) – К.: Кий, 2000. – С. 115–121; Осташ Р.І. Из життя сучасних українських прізвищк. 2 / Р.І. Осташ // Українське і слов'янське мовознавство. – Ужгород, 2001. – Вип. 4. – С. 408–412; Осташ Р.І. Из життя сучасних українських прізвищк. 3 / Р.І. Осташ // Діалектологічні студії. 6. Лінгвістичний атлас – від створення до інтерпритації. – Львів, 2006. – С. 293–302.

¹⁵Осташ Л., Осташ Р. Лексика села Стриганці як об'єкт лексикографічного опрацювання. Д. 1 (ДАВАТИ – ДВІЙНИЙ) / Л. Осташ, Р. Осташ // Науковий вісник Східноєвропейського нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. – Луцьк, 2013. – №1 (250). – С. 79–85; Осташ Л., Осташ Р. Лексика села Стриганці як об'єкт лексикографічного опрацювання / Л. Осташ, Р. Осташ // Науковий вісник Ужгородського ун-ту. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. – Ужгород, 2011. – Вип. 24. – С. 150–155.

¹⁶Українська ономастика: бібліографічний покажчик / уклад.: С.О. Вербич, І.В. Єфименко, І.М. Железняк та ін.; НАН України, Ін-т укр. мови. – К., 2013. – 364 с. – (Бібліотека української ономастики).

провідними ономастами з різних куточків України, зокрема з В.П. Шульгачем, І.М. Железняк, О.П. Карпенко, П.П. Чучкою, Д.Г. Бучком, С.М. Пахомовою, М.М. Торчинським і багатьма іншими. Також дослідження Романа Івановича відомі й глибоко шановані за межами України. Талановитий науковець співпрацював із закордонними вченими, зокрема з німецьким ономастом Ернстом Айхлером, чеськими ономастами Міланом Гарваліком і Мілославою Кнапповою, а також із представницею польського назвознавства – Іреною Митнік.

Роман Іванович високо цінував роботи українських і закордонних колег, цитував їхні праці, популяризував їхні здобутки. З особливим пієтетом ставився до своїх учителів та представників рідної йому львівської ономастики. І як данина та шана їхнім здобуткам стала написана Романом Івановичем в останні роки життя розлога й ґрунтовна стаття про роль і місце в становленні та розвитку української ономастики львівських мовознавців, до когорти яких належав і він сам¹⁷.

Хоч Роман Іванович і не керував роботами аспірантів, але свій внесок у поповнення української ономастики молодим поколінням зробив: опонував кандидатські дисертації: І.В. Єфименко «Українські прізвищеві назви XVI ст.» (2001 р.), Л.О. Кравченко «Антропонімія Лубенщини» (2002 р.), С.В. Шеремети «Антропонімія північної Тернопільщини» (2002 р.), Л.В. Яшук «Антропонімія Житомирщини XVI–XVII ст.» (2008 р.), Н.М. Шульської «Неофіційна антропонімія Західного Полісся» (2011 р.), О.Г. Нестерчук «Словотвір варіантів власних особових імен жителів Волинського Полісся» (2014 р.). І з усіма цими науковцями в нього склалися дружні стосунки, які сприяли науковому обміну нових і свіжих думок.

Роман Іванович був надзвичайно толерантною, скромною, широю і доброзичливою людиною: він однаково ставився як до аспірантів, які щойно починали робити перші кроки в науці, так і до авторитетних науковців, знаних своїми досягненнями в мовознавстві. До того ж значно більше уваги приділяв першим, якимось так непомітно й делікатно спрямовуючи їхні пошуки в правильне русло. У цьому й проявля-

лася його природна інтелігентність, яка ніколи в жодній ситуації не дозволяла йому вивищити себе над іншими. Навіть зауваження щодо якихось конференційних чи семінарських доповідей він умів висловлювати так, наче це був справжній комплімент дослідникові. Саме тому до нього й тягнулися всі дослідники, бо з ним було надзвичайно легко й просто.

12 вересня 2015 року Романа Івановича не стало. Відійшла у вічність прекрасна людина і великий учений, якого завжди пам'ятатимуть ті, хто його знав особисто, і ті, хто його знав за працями. Нам і наступним поколінням залишилася надзвичайно багатогранна наукова спадщина видатного антропоніміста. Його праці вивчають і цитують студенти, аспіранти, науковці-дослідники, а незавершені роботи доопрацьовують донька й дружина. Сподіваємося, що спільними зусиллями таки будуть опубліковані завершені, але не до кінця впорядковані, важливі для української ономастики та діалектології спільні праці Романа Івановича Осташа та Любові Романівни Осташ, а саме: «Словник чоловічих власних імен на матеріалі Реєстру Війська Запорозького 1649 року» та «Словник говірки села Стриганці Тисменицького району Івано-Франківської області». Бо саме ці словники Романа Івановича, як і багато інших його здобутків, є справжнім взірцем та дороговказом для майбутніх дослідників власних назв.

¹⁷Осташ Р.І. Роздуми про львівську ономастику. – С. 17–41.

ПАВЛО ПАВЛОВИЧ ЧУЧКА
(22.02.1928 – 10.12.2016)

10 грудня 2016 року зупинилося серце відомого мовознавця Павла Павловича Чучки. Це ім'я належить людині, якою по праву пишається Ужгородський національний університет. Професор П.П. Чучка – старійшина нашого університету, одна з найяскравіших особистостей філологічного факультету, якому він віддав майже 60 років свого життя, корифей української мовознавчої науки. Упродовж двох термінів він був деканом філологічного факультету, 22 роки працював на кафедрі української мови, 20 років очолював кафедру загального і слов'янського мовознавства, був натхненником відкриття словацького відділення в нашому університеті, останні роки працював професором кафедри словацької філології.

Джерелом творчості професора-лінгвіста було розмаїте мовне середовище рідного села Баранинці на Ужгородщині, де він народився 22 лютого 1928 року. Змалку оволодів угорською і словацькою мовами, адже село розташоване на безпосередньому етнічному стику з угорцями та словаками. У 1947 – 1952 рр. П.П. Чучка навчався на українському відділенні УжДУ, закінчив аспірантуру при Київському державному університеті імені Тараса Шевченка, а з 1954 року працював у рідному університеті. У 1959 році захистив кандидатську дисертацію «Українські говірки околиці Ужгорода (Фонетика і морфологія)». У 60-і роки плідно працював у галузі лексикографії, результатом чого стали угорсько-український, українсько-угорський та словацько-український словники. У 1970 році захистив докторську дисертацію «Антропонімія Закарпаття». П.П. Чучка – автор розділу «Історія імен і прізвищ» у п'ятитомній монографії «Історія української мови», багатьох статей енциклопедії «Українська мова» (К., 2000, 1-е вид.). Своє наукове життя Павло Павлович присвятив питанням регіональної ономастики – української, угорської, словацької, німецької, румунської. Написав майже 250 наукових статей з історії мови, діалектології, ономастики. Вершиною його творчості стали «Історико-етимологічний словник

прізвищ українців Закарпаття» (Львів, 2005), реєстр якого охоплює понад 10 тисяч окремих прізвищ, та історико-етимологічний словник «Слов'янські особові імена українців» (Ужгород, 2011).

Професор П.П. Чучка відомий і як організатор науки. Він керував двома спеціалізованими радами із захисту кандидатських і докторських дисертацій, був членом експертної ради ВАК України з філологічних наук, членом ~~ономастичної комісії при~~ НАН України, членом Правописної комісії при Кабінеті Міністрів України та лексикографічної комісії при Інституті української мови НАН України, членом Національного комітету славістів України. З огляду на його заслуги перед українською лінгвістикою П.П. Чучці присвоєно звання заслуженого діяча науки і техніки.

Павло Павлович щедро ділився своїми знаннями з учнями і колегами. Підготував 20 кандидатів і докторів наук з українського, російського, романо-германського і загального мовознавства. Студенти його поважали й любили. Він талановито поєднував вимогливість і принциповість із повагою до студентів, а складні наукові проблеми доносив до слухачів у легкій і доступній формі. У нашій пам'яті П.П. Чучка залишається жвавим, веселим, оптимістичним, життєлюбним. Прекрасний сім'янин, чудовий батько двох синів. Палкий футбольний уболівальник. Цікавий і дотепний співрозмовник. Він знав безліч анекдотів. Любив співати і знав багато пісень. Майстерний лектор і педагог. Прекрасний промовець. Улюбленець студентів. Але найважливіше – надзвичайно активна й доброзичлива людина.

Нині ми сумуємо разом із його синами Павлом і Мирославом і висловлюємо свої щирі співчуття всій його родині.

ОНОМАСТИЧНІ МАТЕРІАЛИ:

Антропонімія

І.А. Шумей (Дрогобич)

ПРИЗВИЩА ЖИТЕЛІВ СЕЛА ВОЛОСЯНКА СКОЛІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Довідка про село: поселення розташоване в пригірській місцевості (за 33 км від м. Сколе) на березі потоку *Волосянський* (інша назва – *Волосянка*; л. Оряви л. Опору л. Стрия п. Дністра). Відомо, що село заснував у 1572 р. князь К.-В. Острозький, назвавши його *Полянки*.

Безега

Безульчак
Билень
Білинець
Блищик
Борщ
Бродич
Бубнів
Бурак
Буряник
Бутенко
Веклич
Вепрів
Гавриляк
Гойчук
Гриців
Губаль
Гузар
Гущин
Денечко
Добро
Добровольський
Дребот
Дронишинець
Дубик
Євтух

Зелик

Зинич
Іванів
Казмерчук
Кам'янчин
Кардаш
Кожан
Коник
Коруд
Костюк
Кувак
Кудрич
Кукицяк
Кулик
Куляк
Лапей
Левкулич
Лелів
Ленів
Лесів
Лозан
Луцик
Луців
Любас
Лянг
Маркович

Масляник
Масило
Мельничук
Мичко
Мізунська
Місарош
Моланинець
Моштук
Нехай
Онищенко
Павлюк
Палій
Паруна
Печта
Побук
Рабцевич
Радей
Ріжнів
Ромашко
Рошкович
Ружилович
Саган
Саноцький
Сивоус
Сідорчак
Сокол

Спалиляк
Стець
Ступинець
Сюшко
Телегій
Телечкун
Тереняк
Тихомирова
Турій
Тухляк
Улан
Федина
Фелів
Фурів
Харів
Чонка
Шекмар
Шишак
Шушко
Щур
Юрків
Яблінський
Якимик
Янів

**ПРИЗВИЩА ЖИТЕЛІВ ХУТОРА ХАЩОВАННЯ
СКОЛІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Довідка про село: хутір *Хащованя* (інша назва *Хащоване*) раніше належав до с. *Хітар*. Село *Хітар* розташоване в пригірській місцевості (за 33 км від м. Сколе) на берегах потоку Вадрусівка (пр. Головчанки пр. Опору п. Стрия п. Дністра). У письмових джерелах відоме з 1-ї пол. XVI ст. як *Хотар*.

Андрійовський	Жиган
Андрійчук	Зяць
Атаманюк	Зелик
Барна	Зенич
Белова	Зинич
Білинець	Зірчак
Борик	Зятюк
Бубнів	Іванів
Бумбар	Кам'янчин
Бурак	Ком'янчин
Буряник	Коник
Вепрів	Коруд
Вільшанський	Костелина
Вовків	Костюк
Волощук	Котів
Галадій	Куртяк
Ганинець	Лапей
Гельбич	Левкулич
Гладкий	Лелів
Гойчук	Ленів
Голінчак	Лесів
Гончар	Луцик
Губаль	Луців
Гудачок	Любас
Денечко	Максимович
Дерибик	Малкулич
Дребот	Малюк
Євдоцак	Мандзюк
Жибоєдова	Маркович

Марчук
Масляник
Мастило
Мичко
Москаль
Мошчич
Наливайко
Одрехівський
Олійник
Павлюк
Палій
Паруна
Печта
Пилипів
Побук
Поліщук
Процун
Ріжнів
Рошкович
Ружилович
Савкович
Савчур
Сивоус
Сідорчак

Сульженко
Сюшко
Талайло
Телішевський
Тереля
Турій
Тухлян
Федетчак
Федина
Федорів
Фелів
Фенич
Хрипта
Чолинець
Човага
Шарга
Шекета
Шишак
Шушко
Щур
Юрків
Якимелин

**СПИСОК ЖИТЕЛІВ СЕЛА РІПЧИЦІ ДРОГОБИЦЬКОГО
РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Довідка про село: поселення розташоване за 18 км від Дрогобича на берегах р. *Вадрусівки* (п. Тисьмениці п. Бистриці-Тисьменицької п. Дністра). Перша письмова згадка про поселення сягає 1515 р. (у пол. записі: *Rapczicze*).

Адемські	Гнатків
Андибур	Гожан
Андрусів	Гриньків
Бандрівський	Грицай
Баран	Грудний
Бегар	Гула
Белецький	Данилишин
Белз	Демко
Берлоус	Дерзяк
Белка	Дерюга
Боберський	Дякович
Боб'як	Єфіменко
Бойко	Жук
Бокало	Задоя
Борух	Зимин
Буга	Іванішин
Бурко	Ільчишин
Вайда	Кахній
Василенко	Кельман
Василів	Кемпа
Васьків	Кіндратів
Вахула	Кісак
Вереницький	Ковалів
Войнорович	Кокільник
Габель	Кондур
Гаврилишин	Копач
Галушка	Король
Гамбар'ян	Костів
Геремеш	Кот
Гнатишин	Котів

Коцань	Пігур
Кравців	Пігут
Кривуц	Плісак
Кузик	Полівода
Кулинич	Попів
Лаврик	Пристаї
Лесів	Прінда
Леснянський	Пустовойтов
Лоцуняк	Раделицький
Луб	Рафальонт
Мазурчак	Рій
Маланяк	Савшак
Мамчин	Сарахман
Мартинів	Світлозаров
Мартич	Сергієнко
Марцинишин	Середич
Матвіїв	Стадник
Мацейко	Стецула
Медвідь	Стецьків
Мельник	Стороженко
Микосовський	Сьорак
Мицак	Сянський
Морис	Табачинський
Мороз	Тимків
Мусяло	Токар
Мухіна	Турчин
Нелін	Федуняк
Онищук	Фещук
Опарський	Фияк
Осередчук	Хоронжак
Остафінський	Цап
Павлишин	Чичула
Панчак	Чохрій
Пашкевич	Чушак
Пелехата	Шатківський
Періг	Шийка
Петрик	Шовківський
Петрів	Юнак
Пецюх	Ярун
Пилат	Яцишин

**СПИСОК ЖИТЕЛІВ СЕЛА СЛОХІНІ
СТАРОСАМБІРСЬКОГО РАЙОНУ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Довідка про село: перші письмові фіксації про назву с. *Слохині* (варіант *Слохиня*) доступні з XVIII ст.

Бандрівський	Коник
Бичак	Копиляк
Білий	Костик
Білячат	Кравчак
Бісінгер	Кузьо
Бобельський	Курівчак
Бойко	Лабик
Бриляк	Лаврентєв
Бурінкова	Лептач
Венцик	Лесик
Верхоляк	Лешик
Волошин	Лищишин
Габуда	Ляцевич
Гивак	Мазур
Глуха	Манзьяк
Грицай	Манько
Дзюба	Матала
Дідун	Михайлишин
Добош	Морозович
Дупляк	Най
Задачин	Павелик
Заїка	Павелко
Зварич	Пастернак
Івась	Пащак
Калінін	Петрівська
Капустинський	Петрович
Качмар	Піньо
Кілярський	Присташ
Кінаш	Пришляк
Клипко	Продайвода
Козопас	Пукач

Пундак
Роман
Сарахман
Сенчишин
Ситник
Собіль
Соболь
Степанчак
Сувадло
Терлецький
Титик
Тишик
Ткач
Ткачук

Фалач
Франт
Фрунзе
Худьо
Чаплик
Чубик
Шандерський
Шваник
Шклярський
Шостак
Щигиль
Юрків
Яростовський

**СПИСОК ЖИТЕЛІВ СЕЛА ТОРЧИНОВИЧІ
СТАРΟΣАМБІРСЬКОГО РАЙОНУ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Довідка про село: поселення розташоване за 12 км від Самбора на берегах рр. *Дністер* і *Ясениця* (пр. Стривігору л. Дністра). Село давнє, на що вказує першофіксація його в документах 1522 р.

Балицький	Дзюба
Батьо	Дністриян
Бей	Дохняк
Бичик	Дребот
Боднар	Дубас
Бордун	Дудівка
Борис	Жидик
Бринько	Затварський
Букса	Здреник
Булій	Зубко
Васьків	Іханський
Вихованок	Калітинський
Вихованюк	Капустинський
Вітовський	Каспер
Вовк	Качалуп
Возняк	Керелюс
Войтович	Кеча
Вулей	Кілк
Ганик	Кіт
Геча	Кльоб
Гіць	Клюєв
Гнатишин	Ковальчук
Головальний	Ковтик
Головчак	Козак
Голонич	Колток
Грець	Копчак
Грига	Костик
Гринечко	Котлишин
Грицай	Криванчик
Гродецький	Крупа
Гурський	Кугіль
Дашко	Кузик
Дидьо	Кулик

Курій	Припін
Кухарик	Проць
Куцик	Пукач
Кушкевич	Пукшин
Лабецький	Райнівський
Лапицький	Сайка
Левинський	Сапарта
Лернатович	Сарахман
Лесик	Світа
Лешкович	Сигінь
Лисейко	Сініцин
Лоїш	Сленко
Лопух	Сліпецький
Лопушанський	Сорока
Луцак	Старостіна
Макар	Терлецький
Максим	Тиро
Малиновський	Товарницький
Марусяк	Тома
Мендак	Трислінський
Мешко	Турецький
Миджин	Тян
Мінько	Українець
Низкогуз	Федак
Нікіфоров	Федина
Олач	Фем'як
Олійник	Хилинський
Оліферчук	Хула
Оніщук	Цап
Опалінський;	Цибулько
Орішок	Цюра
Ортинський	Чайківський
Паук	Чекас
Пелишко	Чихрак
Пенішкевич	Чубик
Перецький	Чупінський
Петрик	Шак
Петрицький	Шамрай
Петричкович	Шедна
Піх	Шемердяк
Піцик	Шпак
Пляцок	Яким
Полупанець	Янківський
Полюга	Ярема

Наукове видання

Національна академія наук України
Відділення літератури, мови та мистецтвознавства
Інститут української мови

**ПОВІДОМЛЕННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ОНОМАСТИЧНОЇ
КОМІСІЇ**

Нова серія

Випуск 3 (18)

Відповідальний редактор В.В. Німчук
Рецензенти *М. М. Габорає, О. І. Михальчук*
Макетування *О. Я. Криштальської*

Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Minion Pro. Друк офсетний. Обсяг – 7,90 ум.-друк. арк.
Наклад 100 пр.

Видавництво “Терен”

43025, м. Луцьк, вул. Гаврилюка, 14
Тел. 050-2956548, 096-5880970
Ел. пошта: teren.lutsk@gmail.com
teren-lutsk.com

Свідоцтво Державного комітету
телебачення і радіомовлення України
ДК № 1508 від 26.09.2003 р.

Виготовлено у друкарні
ВМА “Терен”